

ДЕЛО N^o

**Valmieras rajona
centrālās bibliotēkas gada
statistiskā atskaite un
kopsavilkums
1981**

НА _____ ЛИСТАХ

НАЧАТО__

ОКОНЧЕНО_

**VALMIERAS RAJONA BIBLIOTĒKU
GALVENIE DARBA RĀDĪTĀJI 1981. GADĀ.**

	1980.	1981.	+ -
Grāmatu fonds	460013	478423	+18410
Kopējais izsniegums	505692	513656	+7963
Lasītāju skaits	18151	18626	+475
Apmeklējumu skaits	123522	129176	+5654
Masu pasākumi	947	959	+12

Rajona centrālā bibliotēka

Grāmatu fonds	67666	70655	+2989
Izsniegums	147427	150443	+3006
Lasītāju skaits	3749	3940	+191
Apmeklējumi	27843	28329	+486
Masu pasākumi	42	28	-14

Rajona centrālās bibliotēkas vad.: *(B. Anotonijas paraksts)*

Bibliotēkām

Nodošanas termiņš..... .

Bibliotēku daļā 4 st. 47. ist.

Rajona centrālā bibliotēka sastāda teksta atskaiti par savu bibliotēku, kā arī kopēju teksta atskaiti par visu rajona bibliotēku darbu.

Republikānisko pilsētu bibliotēkas un rajona pakļautības pilsētu bibliotēkas teksta atskaites raksta katra atsevišķi.

Par darbu ar bērniem rajonā – kopsavilkumu un teksta atskaiti sastāda rajona bibliotēka.

Vēlams gada atskaitēm pievienot arī ciemu bibliotēku teksta atskaites.

Teksta atskaite jāraksta, vadoties no metodiskajiem norādījumiem, kas ievietoti 1977. gada novembra – decembra semināra materiālos.

Bez tam rajona centrālajai bibliotēkai jāsniedz papildus ziņas par šādiem jautājumiem:

1. *Cik darbinieki un kādās bibliotēkās gada laikā mainījušies.*
2. *Apmaiņas fonds rajona, pilsētā:*
 - a. *Kopējais grāmatu skaits apmaiņas fondā uz 1981.g. 1. janvāri,*
 - b. *Cik grāmatu ienācis gada laikā,*
 - c. *Cik grāmatu izsniegts gada laikā,*
 - d. *Grāmatu skaits apmaiņas fondā uz 1982.g. 1. janvāri.*
3. *Grāmatu izsniegums lasītājiem no vienotā fonda.*
4. *Skaņu plašu skaits un izsniegums.*
Piezīme: skaņu plašu un nošu izsniegumu jāpieskaita skaitliskajā atskaitē kopējam grāmatu izsniegumam.
5. *Diafilmu un diapozitīvu skaits bibliotēkās.*
6. *Kuras bibliotēkas pārceltas uz jaunām, labākām telpām.*
7. *Kuras bibliotēkas kapitāli izremontētas.*
8. *Kuras bibliotēkas atrodas sliktās telpās un kāpēc telpas sliktas.*
9. *Kuru bibliotēku darbs atbilst "Teicama darba bibliotēkas" nosaukuma piešķiršanai 1981. gadā.*

Atbildes uz papildinājumiem jāiesniedz atsevišķi no teksta atskaites.

1981. gadā iegādāto inventāru jāieraksta bibliotēku pasēs inventāra papildlapā.

Bibliotēku adrešu maiņas un telpu platību maiņas gadījumos bibliotēku pasēs obligāti jāizdara attiecīgie labojumi.

Katrai arodbiedrību, kolhozu un citu resoru masu bibliotēkai obligāti jāizpilda gada atskaites forma Nr. 6-nk vai forma Nr. 6 un jāiesniedz ministrijā.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads
Uzdodam Jums sniegt precīzas un pārbaudītas ziņas.

Kultūrizglītības iestāžu

Pārvaldes priekšnieks

V.Lācis

Bibliotēku daļas

Priekšiece

I. Brence

LPRS Kultūras ministrija

Nr. 334 Ag 80 eks. 1981. gads

VALMIERAS RAJONA CB ATBILDES UZ PAPILDJAUTĀJUMIEM.

1. Darbinieki mainījušies 4 bibliotēkās
 - Brenguļu I bibliotēka -1
 - Dikļu I bibliotēka -1
 - Kocēnu I bibliotēka -1
 - Rencēnu 2. bibliotēkas-1
2. Apmaiņas fonds rajona bibliotēkas:
 - Kopējais grāmatu skaits apmaiņas fondā uz 1981.g.1.janv.- 716 eks.
 - Gada laikā ienācis – 474 eks.
 - Gada laikā izsniegts – 700 eks.
 - Uz 1982.g. 1. janvāri - 490 eks.
3. Grāmatu izsniegums lasītājiem no vienotā fonda – 851 eks.
4. Skaņu plašu skaits rajonā – 310 vien.
 - Izsniegums – 87 vien.
5. CB ir 129 diafilmas un diapozitīvi.
6. Uz jaunām telpām pārceltas Sēļu ciema bibliotēka un Rencēnu ciema 1 bibliotēka.
7. Sliktās telpās atrodas Mazsalacas pilsētas bibliotēka, kurā ilgu gadu nav bijis remonts (remonts plānots 1982. gadā). Zilaiskalna ciemata bibliotēkā ļoti šaurās telpas, barakas tipa ēka. Ļoti šaurās telpās atrodas Nauksēnu I bibliotēka, Skaņkalnes ciema, Valmieras ciema I (paredzēts dot 1 telpu klāt) un Brenguļu I bibliotēka (1982. gadā paredzēts bibliotēku pārvietot citās telpās).
8. "Teicama darba bibliotēkas" nosaukuma piešķiršanai izvirzītas rajona centrālā bērnu bibliotēka un Rūjienas bērnu bibliotēka.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas

direktore:

(B.Antonijas paraksts)

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Arodbiedrību un citu resoru bibliotēkas Valmieras rajonā.

Bibliotēkas nosaukums	Algoto darbinieku skaits	fonds	Lasītāju skaits	Izsniegums	Adrese
p/s "Burtnieki" arodbiedrības bibliotēka	1	9706	303	12 900	Burtnieku ciems
Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas arodbiedrības bibliotēka	2	40 288	1327	17 582	Valmieras pils. Revolūcijas 18a
Kopā:	3	49 994	1630	30 482	

Citu resoru bibliotēkas.

Republikas traumatoloģijas ortop. rehabilitācijas slimnīcas bibliotēka "Dikļi"	1	4413	76	7498	Dikļu ciems
Sanatorijas bibliotēka "Līči"	1	6177	1804	6837	Kauguru ciems
Kopā:	2	10 590	1880	14 335	

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas direktore:

(B. Antonijas paraksts)

VALMIERAS RAJONA CENTRĀLĀS BIBLIOTĒKAS TEKSTA ATSKAITE PAR 1981. GADU.

Darba saturs un galvenie uzdevumi.

Noslēdzies 1981. – 11. piecgades pirmais darba gads. PSKP 26. un LKP 23. kongresu lēmumu propaganda, to īstenošana dzīve, partijas un valdības lēmumi izskaidrošana iedzīvotājiem bibliotēkas darbā izvirzījās kā galvenie uzdevumi. Šo uzdevumu centrā bija iedzīvotāju idejiskā audzināšana, zinātnes, tehnikas un pirmrindas pieredzes propaganda. Vairāki svarīgi lēmumi aizvadītajā gadā pieņemti par tiesiskās audzināšanas jautājumiem, kuriem bibliotēkas darbinieki pievērsuši pastiprinātu uzmanību, tā rezultātā sastādīti darba plāni visai piecgadei, īpašu uzmanību pievēršot darbam ar jaunatni. Pastiprināts darbs veikts arī sabiedriski politiskās literatūras propagandā, akcentējot tieši jaunatnes militāri patriotisko audzināšanu un civilās aizsardzības zināšanu propagandas darbu. Visu gadu regulāri veikts darbs ar literatūru par starptautisko stāvokli pasaulē, par PSRS miera programmas īstenošanu, tās centieniem vispārējas atbrūošanās un starptautiskā stāvokļa saspīlējuma atslābuma jautājumos.

Centrālā bibliotēka aktīvi atsaukusies arī uz dažādajiem rajona mēroga lēmumiem un rīkojumiem. 1981. gadā aktīvāk izvērstas darbs vienotā fonda izmantošanā un jaunu lasītāju iesaistīšanā. Vēl plašāk kā iepriekšējos gados izvērstas bibliogrāfiski informatīvais darbs pilsētā un rajonā. Pilnveidojušās uzskatāmās aģitācijas un fonda atklāšanas metodes. Palielinājies mazo izstāžu skaits, arvien vairāk atsedzot fondu un aptverot jo plašāku aktuālu jautājumu loku, kas stipri palīdzējis lasītājiem literatūras izvēlē un orientācijā par visu aktuālāko šodien.

Iedzīvotāju bibliotekārās apkalpošanas organizācija.

Valmieras pilsētas iedzīvotāju bibliotekārā apkalpošanā galveno vietu ieņem rajona centrālā un bērnu bibliotēka. Bez šīm bibliotekām pilsētā darbojas vēl 15 dažādu resoru bibliotēkas, kas piesaistītas pie iestādēm, uzņēmumiem, rūpnīcām, vidusskolām un profesionāli tehniskajām skolām. No citu resoru bibliotekām svarīgāko vietu ieņem Valmieras stikla šķiedras rūpnīcas arodbiedrības bibliotēka ar grāmatu fondu – 40 288 eks., izsniegumu – 17 582 lit. vien. un lasītāju skaitu – 1327. Minētās rūpnīcas arodbiedrības bibliotēka ir lielākā aiz CB un apkalpo ievērojamu daļu pilsētas iedzīvotāju. Uzņēmumos, iestādēs un rūpnīcās darbojošās bibliotēkas dod samērā lielu lasītāju skaitu kopējā iesaistījumā. Par tām iestādēm un organizācijām, kurās nav savu bibliotēku, CB gatavo kartotēku, kas dos pilnīgu pārskatu par pilsētas bibliotēku tīklu un Valmieras pilsētas iedzīvotāju bibliotekārās apkalpošanas organizācijas pilnveidošanas iespējām.

CB arī aizvadītajā gadā bija tikai viena pārvietojumā bibliotēka pilsētas veco ļaužu pansionātā.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

1981. gadā CB lasītāju skaits ir stipri palielinājies – par 191, sasniedzot 3940 lasītājus. Šis pieaugums galvenokārt balstās uz lasītavas lasītāju pieaugumu. Jau vairākus gadus vērojama tendence uz lasītāju pieaugumu tieši lasītavā. Tas izskaidrojams gan ar rūpīgu un precīzu lasītāju uzskaiti, gan ar rūpīgu lasītāju apkalpošanu, maksimāli ievērojot un izpildot visas pieprasījumus, tāpat ātri un precīzi apkalpojot pie bibliogrāfisko uzziņu sniegšanas. Palielinājies arī kopējais izsniegums – par 3016 vienībām, sasniedzot 150 443 literatūras vienības.

Bibliotēkas propagandas formas un metodes palikušas tādas pašas kā iepriekšējā gadā, t.i., sadarbojoties ar dažādām iestādēm un organizācijām. Meklētas jaunas iespējas, tā, piemēram, nodibināti kontakti un sadarbība ar Tautas tiesu un lekšlietu daļu. Bibliotēkai un pilsētas iestādēm par labu nāktu, ja izveidotos ciešāki kontakti ar GDB Valmieras pirmorganizācijām. Tomēr jāsaprot, ka to vadītāji ir stipri pasīvi savā darbā, vismaz tas jāsaprot par kopējo sadarbību ar CB.

Lasītāju apkalpošana un literatūras propaganda.

PSKP 26. kongress rezumēja sasniegto 10. piecgadē, apliecināja "sociālistiskās iekārtas milzīgās iespējas, padomju tautas pašizliedzību, mūsu ļeņiniskās partijas principiālās, šķiriskās politikas pareizību" (Brežņevs L.PSKP CK pārskats Padomju Savienības Komunistiskās partijas XXVI. Kongresam un partijas kārtējie uzdevumi iekšpolitikā un ārpolitikā. R., 1981., 4. lpp.) un noteica mūsu valsts turpmākos uzdevumus 11. piecgadē un laika posmam līdz 1990. gadam.

CB lasītāju apkalpošanā kā galvenie pamatzdevumi tika noteikti:

1. Gatavošanās PSKP XXVI un LKP XXIII kongresiem un kongresu lēmumu realizēšana dzīvē (LPSR ekonomiskās un sociālās attīstības pamatvirzieni 1981. – 1985. un laika posmā līdz 1990. gadam)
2. X piecgades rezultāti un sagatavošanās XI piecgadei (literatūras propaganda par mūsu zemes labākajiem darba kolektīviem un darba darītājiem.
3. PSKP CK Lēmumu propaganda-
 - a) Par lauksaimniecības produktu ražošanas un sagādes plānošanas un ekonomiskās stimulēšanas uzlabošanu
 - b) Par saimnieciskā mehānisma tālāku pilnveidošanu un partijas un valsts orgānu uzdevumiem
 - c) Par to, kā uzlabot plānošanu un palielināt saimnieciskā mehānisma ieteikumi ražošanas efektivitātes un darba kvalitātes pastiprināšanā
 - d) Par pasākumiem, kas veicami, lai pastiprinātu valsts palīdzību ģimenēm, kurām ir bērni.

Lai palīdzētu lasītājiem izprast un apgūt kongresos, kā arī valdības lēmumos risinātās problēmas, dotu iespēju iepazīties ar literatūru par visiem tematiem kopumā, rajona CB tika organizētas izstādes un izstāžu cikli, kuros bija izliktas grāmatas, brošūras, žurnālu un avīžu raksti, attēlizdevumi, shēmas, diagrammas, kas atspoguļoja izvirzītās problēmas un jautājumus:

X piecgades varoņi

Jaunas robežlīnijas-jauni uzdevumi

Tehnikai savlaicīgu remontu

Mēs – patrioti, internacionālisti

XI piecgades adreses

Sacensība. Pieredze. Problēmas.

Augstu kvalitāti katrā darba vietā

Darba ražīguma celšana, katra darba darītāja patriotiskas pienākums.

Par darba darītāja prestižu un autoritāti.

Sociālistiskā sacensība – masu jaunrade.

Fermām labas lopbarības krājumus.

Labība briest.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Pirmrindas pieredze – mūsu bagātība

Mēs – savā pilsētā

Maizes vērtība

Lasītājiem tika iekārtots arī speciāls izstāžu cikls 'PSKP 26. kongresa lēmums – dzīve'. Aizvadītajā gadā šajā ciklā iekārtotas jau vairākas izstādes par dažādām aktuālām kongresā apspriestām tēmām-

“Partijas – padomju tautas avangards”

“Pienākums, ko sauc par laimi” (par padomju ģimeni)

“Mūsu ceļš – miera ceļš”

“Racionāli izmantot visas rezerves”.

Darba ar jauniešiem uzmanības centrā paliek visi šie pamatuzdevumi un vēl papildus:

1. Idejiska audzināšana, audzināšana darbā, komunistiskās morāles, padomju patriotisma un sociālistiskā internacionālisma ieaudzināšana

2. Tikumiskā, estētiskā un tiesiskā audzināšana. Padziļināti CB strādā ar IIIA grupu. Grupā iekļauti jaunieši vecumā no 18 – 25 gadiem, kuriem ir vidējā izglītība un kuri tālāk nemācās. Grupā pavisam 96 jaunieši, bet pastiprināti tiek strādāts ar 20 – 22 grupas jauniešiem. Minētā grupa CB izdalīta jau vairākus gadus, bet darbs ar to nepārtraucas, jo šīs grupas lasītāji katru gadu daļēji mainās. Darbs ar šo jauniešu grupu tiek plānots un analizēts pusgadam. Analizējot lasītāju formulārus, izdara piezīmes un secinājumus par paveikto individuālo darbu un turpmākiem uzdevumiem. Lūk, daži secinājumi – no 22 jauniešiem vidēji katrs bibliotēku apmeklēja 9X gadā. Jaunieši labi lasa sabiedriski politisko literatūru – 65 vienības, dabaszinātnes un ģeogrāfiju – 47 vienības. Maz lasa par sportu un mākslas literatūru. Sevišķa vērība 1981. gadā pievērsta juridiskās un militāri patriotiskās literatūras propagandai – par šīm tēmām izlasītas attiecīgi 92 un 56 grāmatas.

26. kongresa materiālu propagandai izlikts izstāžu cikls Jaunatnei – “Ceļa zīmes”. Jāpiezīmē, ka šīs grupas jaunieši maz lasa literatūru par savu profesiju. Lai ieinteresētu jauniešus par savu specialitāti un radītu vēlēšanos mācīties tālāk, sastādīts literatūras saraksts “Par tavu profesiju”. Arī turpmāk jāpievērš uzmanība šāda veida literatūras propagandai. Ētikas un morāles problēmu popularizēšanai sastādīts literatūras saraksts “Ar savu sirdi sver” un “Kā kļūt labam”. Lielu interesi jauniešos vienmēr izraisīja izstāžu cikli “Talants, griba, darbs” par izciliem māksliniekiem, sportistiem, zinātniekiem. Visu gadu populārs izstāžu cikls jauniešu vidū bija “Biedrs Pusaudzis”, kurā 1981. gadā bija ietvertas 12 izstādes –

1. Saskaņa ar savu ritmu
2. Mācību stunda triju gadu garumā (par prof. tehn. skolām)
3. Kāds esi šodien, kādam būt rīt
4. Iemācīties saprast sevi un tuviniekus
5. Kā pazīstam
6. Par cilvēku saukties viegli, būt cilvēkam grūti

7. Mācīsimies pieklājību
8. Ceļojums pa BAM
9. Par zināmo un nezināmo dabā
10. Manas Dzimtenes Ļaudis
11. Pašcieņa vai egoisms
12. Ja cilvēkam vajadzīgas suns...

Visas minētas izstādes stāstīja par morāli, ētiku, psiholoģiju, jūtu kultūru. Piekrišanu guva arī tādas izstādes kā "Cilvēki no leģendas", "Neviens neteica – nedrīkst", "Neredzamās frontes cīnītāji". Vienmēr grāmatas tika paņemtas lasīšanā no izstādēm "Jaunieši mūsdienu rakstnieku darbos" un "Skola no grāmatu lappusēm", kā arī "Darbs, kurā minūtes neskaita" (par ārsta profesiju).

Cenšamies izmantot bibliogrāfiju, literatūru iesakot individuāli. Tā, piem., lasītājs Kožemjakins A. izmantoja literatūras rādītāju "Piedzīvojumi un ceļojumi" (krievu val.), Arnīte I. – "Pa Eiropas ceļiem", lasītāja Jansone I. – "Par cilvēku saukties viegli, būt cilvēkam grūti". Kā labākos un čaklākos šīs grupas lasītājus var minēt Lazdiņu L., Kožemjakinu A., Samarenkovu J. un Ogstu A.

Darbā ar jaunatni CB pievērsta īpaša uzmanība, jauniešiem veltīta virkne dažādu masu pasākumu. Šie pasākumi organizēti sadarbojoties ar vairākām iestādēm, uzņēmumiem, skolām. 24. februārī bibliotēkas darbinieces piedalījās ar jaunāko grāmatu apskatu un universāla satura literatūras izstādi profesiju pēcpusdienā Valmieras vienpadsmit varoņu vidusskolā. Šo pasākumu organizēja LLKJS rajona komitejas TU Jaunatnes fakultāte un CB. Pasākuma piedalījās visu Valmieras pilsētas vidusskolu 9.-11. klašu audzēkņi. Aizvadītajā gadā noorganizēti 2 pasākumi par grāmatniecības vēsturi "Cik veca ir grāmata?" Pirmais pasākums notika CB. Aktīvākajiem lasītājiem no CB tika izsūtīti ielūgumi. Pasākumā klausītājiem deva nelielu ieskatu grāmatniecības vēsturē, kā arī tika stāstīts par pirmajiem grāmatu iespiedējiem un par materiāliem, uz kuriem grāmatas iespieda. Sīkāk klausītāji tika iepazīstināti ar grāmatniecības vēsturi Valmieras neklātienas vidusskolas 3. konsultāciju punktā, 9. – 11. klašu audzēkņiem. Abas reizes pasākumus papildināja seno grāmatu (19.gs. beigu un 20.gs. sāk.) izstāde. Jūnija mēnesī bibliotēka organizēja divus pasākumus ar LOTOS vienībām, kuras darbojās Ļeņina kolhozā (3. un 5. v-skola). 25.novembrī CB piedalījās Valmieras 11 varoņu komjauniešu vidusskolas vakarskolniekiem organizētajā pasākumā, kurš bija veltīts grāmatai. Pasākuma sākumā bibliotēkas darbiniece klausītājus iepazīstināja ar jaunāko un interesantāko bibliotēkas grāmatu fondos.

Tiem jauniešiem, kuri interesējas par ceļojumiem un svešām zemām, iekārtojām izstāžu ciklu "Ceļotāju klubs", kurā bijušas šādas izstādes:

1. Spānijas ritmi
2. Četru gadalaiku zeme (Armēnijas PSR)
3. Kādā krāsā kalni
4. Saulainā Gruzija.
5. Igaunijas mozaīka. Lāhemā pirmā desmitgade.

6. Jūra. Tuksnesis. Meži.

Jauniešu profesionālajā orientācijā CB katru gadu pavasara mēnešos tiek izliktas literatūras izstādes par dažādām profesijām. Maija mēnesī, kad skolēniem eksāmenu laiks un daļai jāizšķiras, kur turpināt ceļu, ziņas par bibliotekāra profesiju varēja gūt izstādē "Kur mācīties?" Profesija – bibliotekārs. Zem nosaukuma "Kur mācīties?" lasītāji varēja vēl iegūt ziņas par skolotāja profesiju "Atvērt dvēseli labajam, skaistajam", par agronoma un mežkopja profesiju – izstādē "Kas kops laukus, mežus?" Kopā ar komjaunatnes komiteju organizēta profesiju pēcpusdienu vidusskolu 11. klašu audzēkņiem.

Darbā ar jaunatni, viņiem iekārtotas arī vairākas praktiska rakstura izstādes, kā "Kā uzkopt māju un klāt galdu", "Ja dzīvoklī remonts", "Gribu ceļam kājas aut" (vasaras atvaļinājumu laiks), "Grāmata un lasītājs" (lasīšanas kultūra). Jauniešu uzmanība tika pievērsta arī tādām izstādēm kā "Alkoholisms – tā ir slimība", "Jaunais strādnieks".

CB izdalītas arī teātra, speciālistu, pedagogu un studentu – neklātņieku grupas.

Pedagogiem sniedzam informāciju par jaunāko literatūru, kas saņemta bibliotēkā. Individuālā informācija dota 16 skolotājiem par šādām zinātņu nozarēm:

Vēsture – 9, vispārējā nodaļa – 2, sabiedriski politiskajā – 34, lauksaimniecībā – 3, mākslā – 11, psiholoģijā – 7, literatūras zinātnē – 32, dabas zinātnēs – 5.

Darbā ar pedagogiem izmantoti bibliogrāfiskie rādītāji "Latviešu pirmspadomju literatūra", R., 1980., "Latvijas Ļeņina komjaunatnes prēmiju laureāti", R., 1981., "Ļeņina prēmiju laureāti", R., 1980., "PSKP kongresa lēmumus dzīvē", R., 1981., "Amerikas valstu komunistiskās partijas", R., 1981 "Izcils cīnītājs par mieru un komunismu", R., 1981. u.c. Pedagogus apkalpo arī pa SBA un no RCBS vienotā fonda.

Apkalpojot studentus neklātņiekus arī nepieciešamības gadījumā izmantojam SBA un vienoto fondu, kā arī sniedzot individuālo informāciju par mācību literatūru un specialitāti.

Tiek turpināts darbs ar teātra grupu, veidojot speciālo kartotēku un informējot šīs grupas lasītājus par jaunākajām grāmatām psiholoģijā, mākslā, literatūrzinātnē, kā arī par jaunākajām lugām.

Speciālistu grupas lasītājus informējam par jaunāko literatūru specialitātē. Individuālās informācijas sniegtas par šādām nodaļām:

Sabiedriski politiskā literatūra	- 89
Vēsture	- 20
Ateisms	- 4
Dabas zinātnes	- 6
Tiesības	- 2
Psiholoģija	- 59
Tehnika	- 12
Māksla	- 117
Fizikultūra un sports	- 2

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Lauksaimniecība	- 12
Literatūras zinātne	- 195
Ģeogrāfija	- 6
Vispārējā nodaļa	- 3
Daiļliteratūra	- 39

Tematiskās bibliogrāfiskās uzziņas:

Par sabiedriski politiskiem jautājumiem	- 7
Lauksaimniecībā	- 3
Dabas zinātņu jautājumos	- 1
Tehnikā	- 1
Par medicīnas jautājumiem	- 1
Par mākslas jautājumiem	- 8
Literatūras zinātnē	- 2

Kad noslēdzies gads, mēs varam pamest skatu atpakaļ un paanalizēt, kas tajā visvairāk interesējis CB lasītājus, kādas grāmatas bijušas vispopulārākās. No latviešu padomju rakstniekiem visvairāk lasītās ir V. Belševicas "Nelaieme mājās", D. Zigmontes, R. Ezeras, A. Dripes, Z. Skujiņa, M. Birzes grāmatas. Ļoti iecienītas ir monogrāfijas par dažādiem mūsu republikas māksliniekiem, piemēram, par J. Zāberu, brāļiem Kokariem, par aktieriem A. Videnieku, L. Bērziņu, V. Artmani un citiem. Vienmēr dziļu interesi lasītāju vidū izraisījušas grāmatas, kas iznāk sērijā "Ievērojamo cilvēku dzīve". Te jāatzīmē J. Kalniņa "Rainis" un "Auseklis", savstarpēji saistītie A. Stankēviča biogrāfiskie darbi: "No Braku kalna" – par R. Blaumani (iznāca 1973. gadā), "Dvēseles atbalss" – par komponistu E. Dārziņu (1978.) un nesen iznākušī "Pēc pirmajiem cīruļiem", kas stāsta par gleznotāju J. Rozentālu. Liels pieprasījums bibliotēkā allaž bijis pēc sērijas "Apvārsnis" grāmatām. Lasītāju vidū iecienītākie ārzemju autoru darbi ir A. Heilija "Lidosta", L. Bromilda "Lieti nāk", J. Zimmela "Cilvēks nav vientuļa sala", Dz. Gomikovas "Tā dzīvo cilvēks". No sabiedriski politiskās literatūras klāsta visvairāk lasītie ir J. Torvalda "Kriminālistikas simt gadu", G. Prodla "Temīda ir bezspēcīga", D. Tomasa "Finanšu pasaules dūži". Tikko iznākuši vairāki interesanti ārzemju autoru darbi, tādi kā kolumbiešu rakstnieka Garsija Markesa grāmata "Simts vientulības gadi" un amerikāņu žurnālista R. Stouma "Spoguļu zāle". Nedaudz mazāk lasītas ir arī ļoti interesantās un vērtīgās padomju autoru grāmatas: A. Krona "Bezmiegs", J. Kreļina "No šīs pasaules", M. Aleksejeva "Ieviņa rūgta", V. Astafjeva "Zivju ķēniņš", V. Rasputina "Dzīvo un atceries". Runājot par dzeju, jāatzīmē, ka tā tiek lasīta diezgan maz, sevišķi jaunākie darbi. Kā interesantākos pēdējā laikā iznākušos krājumus var minēt V. Belševicas "Kamolā tinēju",

A. Skalbes "Mūžam saule debesīs", I. Ziedoņa "Poēmu par pienu", "Re, kā", "Poēmu par maizi".

Jaunajā gadā tālāk tiks pilnveidots darbs, sevišķu uzmanību veltot PSKP 26. kongresa materiāliem, sabiedriski politiskās un PSRS tautu publicistikas, prozas un dzejas darbu propagandai

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

lasītāju vidū, kā ir pieņemts Valmieras rajona darbaļaužu saistībās 1982. gadam. 1981. gadu ANO izsludināja par F. Dostojevskas gadu. CB ir izlasītas 162 F. Dostojevskas darbi.

Visa fonda apgrozāmība CB ir 2.12

Sadalījums pa nodaļām ir šāds:

1, 2, 3k, 3 9	0	5,5A	61	91	6	63	7	7F	4	8	DD	Krievu val. fonds
1, 14	0,2	1,2	2,6	2,3	0,9	0,9	0,9	1,3	0,9	1,3	1,8	0,89

GB fonds sadalās % sekojoši:

19,75	6,1	4,4	0,9	1,03	5,2	3,1	5	1,3	1,21	3,23	48,65
-------	-----	-----	-----	------	-----	-----	---	-----	------	------	-------

Lasāmība – 38,18

Apmeklētība – 7,2

Propagandējot PSKP 26. un LRP 23. kongresa materiālus, bibliotēkas darbinieces strādājušas ar politpulciņu vadītājiem, klausītājiem, politinformatoriem. Jau kongresa norises laikā un tūlīt pēc tam lasītavā tika iekārtota izstāde "Studēsim PSKP 26. kongresa materiālus". Par svarīgākajiem ārpolitiskas jautājumiem un notikumiem aizvadītajā piecgadē vēstīja lielā izstāde lasītavā "Pagājusī piecgade starptautiskajā spogulī". 26. kongresā izvirzītos uzdevumu cīņā par mieru visā pasaulē propagandēja lielajā literatūras izstādē "Izcili miera cīnītāji" izvietotie materiāli. Darbam komunistiskajā sabiedrībā jāklūst par cilvēku pirmo dzīves nepieciešamību. Ka tas ir vienīgais labklājības avots, mēs apzināmies paši un to vēlreiz apliecināja izstāde "Darbs – vienīgais tautas labklājības avots". Interesanti materiāli bija sakārtoti izstādē "Rīgas senatnē un šodien", kur par mūsu republikas galvaspilsētas izaugsmi vēstīja ne tikai ekonomiska rakstura materiāli, bet arī grāmatas par Rīgas arhitektūru, mākslas un kultūras pieminekļiem. Aizvadītajā gadā propagandējot sabiedriski politisko literatūru, lasītājiem nodotas vairākas izstādes par sabiedriskai politiskajiem darbiniekiem (J. Lenčmani, J. Bērziņu-Ziemeļi u.c.), zinātnes darbiniekiem (LPSR ZA 35 gadu jubilejai veltīta, ārstei Ritai Tērmanei, Soc. Darba Varonei L. Liepiņai). Bibliotēkas darbinieces piedalījušas ar literatūras skatēm kultūras nama rīkotajos pasākumos, bet februāra mēnesī lasītavā notika tematisks pasākums "Anglija vakar un šodien". Šajā pasākumā bija uzaicināta Valmieras drāmas teātra darbiniece A. Skudra, kurā viņa dalījās savos iespaidos par Angliju. Gada nogalē lasītavas darbinieces piedalījās ar plašu literatūras skati "Būt cilvēkam – tas nozīme būt atbildīgam" (A. Sent-

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Ekziperī) rajona kultūras nama rīkotajā tematiskajā pēcpusdienā pilsētas vidusskolu audzēkņiem. Literatūras skatē bija ietverti materiāli par tēmām "Pilsoņu tiesības un pienākumi" un "Cilvēks un likums". Studentu dienu atzīmējām ar izstādi "Esi sveicināta, gaismas pils", kas iepazīstināja lasītājus ar mūsu republikas augstskolām, to vēsturi. Lasītāju piekrišanu guva stends par brīvā laika izmantošanas iespējām "Laika izmantošanas zinātnes aksioma". Šajā izstādē bija ietverti arī vairāki žurnālu raksti. Brīvais laiks un kultūra ir svarīgi personības attīstības faktori, ja tie nepaliek katrs par sevi, šādu domu izteicis literatūrzinātnieks P. Zeile.

Sagaidot 8. martu – Starptautisko sieviešu dienu, bibliotēkas apmeklētāji varēja iepazīties ar lielo izstādi "Sieviete – savas tautas dvēsele un tikuma izteicēja". Lielu interesi lasītājos izraisīja izstāde "Izlasi arī tu, tēt" (par audzināšanas jautājumiem) un "Pasaule un politika", kur regulāri tika izlikts viss jaunākais, galvenokārt no preses materiāliem.

Analizējot CB darbu sabiedriski politiskās literatūras propagandā, kopsavilkumā var teikt, ka lasītāju vērtējumam nodotas 57 literatūras izstādes, 4 masu pasākumi un 4 literatūras apskati.

Ar katru gadu satraucošāk visa cilvēce sāk domāt par dabas aizsardzības problēmām. Pagājušā gada 24. februārī Valmieras centrālajā slimnīcā notika Starpresoru Dabas un pieminekļu aizsardzības biedrības priekšsēdētāju seminārs, kurā tika pārstāvēti Vidzemes zonas 4 rajoni. CB šajā seminārā piedalījās ar plašu literatūras skati "Cilvēk, atceries- Daba nav neizsmeļama".

Skatē ietvertie materiāli bija par dažādām tēmām: 1. Dabu sargā likums. 2. Cilvēks un daba. 3. Dabas aizsardzība Latvijas PSR. Rajona radioklausītājiem par aktuāliem dabas aizsardzības jautājumiem stāstīja literatūras apskats "Saprāts, likums, labestība". Oktobra mēnesī bibliotēka organizēja tikšanos – ekskursiju "Dabas, kultūras un vēstures pieminekļi Valmieras rajonā". Muzeja darbinieks b. Liepnieks pastāstīja par Valmieras senatni, bet b. Kalnačs vadīja ekskursiju pa Valmieras dabas, kultūras un vēstures pieminekļiem. Pasākuma 1. daļa notika Sīmaņa baznīcā (Valmieras koncertzāle). Daudz izziņas materiāla par putniem, to dzīvi deva izstāde "Kā pazīstam". Ļoti krāšņa bija lielā izstāde "Latvijas PSR dabas rezervāti". Lasītāju interesi piesaistīja arī stends "Par zināmo un nezināmo dabā".

Propagandējot dabas zinātņu literatūru pavisam organizēti 7 pasākumi, no tiem 2 masu pasākumi un 1 literatūras apskats.

Medicīnas darbinieku diena tika atzīmēta ar izstādi "No medicīnas vēstures". Atsaucoties uz republikāniskajiem un rajona lēmumiem par alkoholisma apkarošanas pasākumiem, arī bibliotēkā veikts zināms darbs. Te jāatzīmē izstāde "Stūre prasa skaidru galvu", kurā bija ietvertas arī publikācijas rajona laikrakstā "Liesma" rubrika "Transports. Ceļš. Gājējs." Tāpat pretalkohola propagandai bija veltīta izstāde "Neviens neteica – nedrīkst". Medicīnas propagandai iekārtotas 5 literatūras izstādes.

Ar literatūras izstādi un lauksaimniecības literatūras apskatu "Jums, lauksaimniecības speciālisti" lasītavas darbinieces piedalījās rajona lauksaimniecības speciālistu sanāksmē partijas komitejas zālē. Pasākuma organizatore – rajona agrorūpnieciskā apvienība. Lauksaimniecības literatūras

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

propagandai iekārtot vairākas literatūras izstādes, gan praktiska rakstura, gan tematiskas – “Balkona un sienu apzaļumošanai”, “Labība briest”, “Fermām – labas lopbarības krājumus”, “Lauku darbos – kvalitāti un organizētību”, ražas novākšanas laikā lasītājiem tika nodota izstāde “Tupenīti, rācenīti, nāc manā groziņā”

Lauksaimniecības literatūras propagandai organizēti pavisam 8 pasākumi.

Mākslas darbs rosina cilvēkā estētiski intelektuālu pārdzīvojumu, attīsta individualitāti. Jo gads, jo interesantākas un dažādiem pasākumiem bagātākas kļūst Mākslas dienas aprīļa mēnesī. Aizvadītajā gadā CB Mākslas dienās cieši sadarbojās ar Mākslas un vēstures muzeju, kura bija šo dienu organizatore Valmieras rajonā. Plaša, ar lielu ilustratīvā materiāla klāstu bija literatūras skate “Mākslinieku un viņu dzimta puse”, kas stāstīja par ievērojamākajiem Valmieras rajona māksliniekiem (A. Alksni, E. Melderi, T. Ūderu, P. Upītis, G. Šķilteru, G. Kluci, D. Rožkalnu u.c.) Mākslas dienu laikā CB lasītavā tika organizēta tematiska pēcpusdiena, veltīta mūsu novada māksliniekiem. Īsumā par atsevišķiem mākslas meistariem stāstīja Valmieras rajona literatūras apvienības priekšsēdētājs Andrejs Kursītis un mākslinieks Juris Ore. Ar T. Ūdera biogrāfiju un ievērojamākām gleznām diapozitīvos apmeklētājus iepazīstināja mākslas un vēstures muzeja darbiniece G. Pavlovska. Šo pasākumu apmeklēja arī Valmieras bērnu mākslas skolas vecākā kursa audzēkņi. Sarīkojums bija ietverts Mākslas dienu pasākumu plānā. Lasītājiem, kas interesējas par mākslas, ētikas, estētikas jautājumiem bija veltītas izstādes:

“Grafika, grafika”

“Latvijas jaunais komponists Pēteris Plakidis”

“12. starptautiskais kinofestivāls Maskavā”

Izstādes bija veltītas arī kordiriģentu Kokaru 60 gadu jubilejai. Lielā literatūras izstāde

“Kāds daiļums brīnišķīgs

Un kāda drosme, kāda saskanība,

Tu, Mocart, dievs un pats to neapzinies”

iepazīstināja lasītājus ar austriešu komponistu, atzīmējot viņa 225. dzimšanas dienu.

Sporta literatūru bibliotēkas apmeklētāju vidū popularizēja izstādē “No sporta masveidības līdz augstākajai sporta meistarībai”.

Mākslas un sporta literatūras propagandai iekārtotas 22 literatūras izstādes, sarīkoti 2 masu pasākumi.

Katru gadu gaidītas ir Dzejas diena septembra mēnesī. Lasītavā šajā laikā ar jaunākajiem dzejoļu krājumiem gada laikā iepazīstināja lielā literatūras izstāde “Gada gredzens dzejas koka stumbrā”. Dzejnieks Z. Purvs bija aizvadītā gada kultūras nama rīkotā pasākumu cikla “Domu pakāpieni” viesis, tādēļ viņa darbi un literatūra par viņu tika plaši propagandēta. Ar īsu daiļrades pārskatu lasītavas vadītāja iepazīstināja rajona radioklausītājus. Rajona bibliotekāri Estētikas fakultātes nodarbībā noklausījās stāstījumu par Z. Purva interesantākajām un nozīmīgākajām dzīves un daiļrades epizodēm. Ar kultūras namu kopīgi organizētajā literārajā sarīkojumā no cikla “Domu pakāpieni” bibliotēka piedalījās ar plašu literatūras skati

“Laiks manī neapstājas,
Un es nevaru apstāties tajā.....”

Literatūras fakultātes kārtējā nodarbībā, kas notika Mazsalacas pilsētas bibliotēkā, klausītāji tika iepazīstināti ar apskatu par krievu rakstnieku M. Bulgakovu, sakarā ar viņa 90. gadu jubileju. Dzejniekam Aleksandram Čakam apritēja 80. gadskārta. Kā rakstītājs A. Būmanis “Savā dzejā A. Čaks ir dzīvāks par dzīvu, jo viņa dzejnieka būtībai, viņa Rīgas torņos paceltai sirdsbalsij ir mūžības elpa klāt”. Lielā literatūras izstādē lasītāvā un apskats “Jo zuzdams es nebūšu zudis...” rajona radiomezglā rosināja gan klausītājus, gan lasītājus uz pārdomām. Interesanta bija kopā ar vakarskolu organizētā tikšanās ar latviešu padomju dzejnieku un žurnālistu A. Grīnbergu. Sarīkojuma sākumā bibliotēkas darbiniece apmeklētājus iepazīstināja ar jaunākajām grāmatām. 1980. gada Latvijas PSR Valsts prēmijas laureātam, rakstniekam, literatūrzinātniekam J. Kalniņam un dzejniekam P. Vīlipam (sakarā ar 80 gadu jubileju) bija iekārtotas plauktu izstādes. Par jaunākajām aprakstu grāmatām, tajās aprakstītajiem ievērojamiem cilvēkiem vēstīja lielā izstādē “Savu atbilstību laikmetam meklējot”.

Rezumējot aizvadīta gadā paveikto, jāsecina, ka ļoti daudz propagandēta jaunākā literatūra pa dažādām zinātņu nozarēm. Gada sākumā rajona radioklausītājiem sniegta informācija, kādas grāmatas izlaidīs mūsu republikas izdevniecības 1981. gadā. “Jaunami grāmatu plauktos” – ar šādu apskatu iepazīstināti rajona radioklausītāji maija mēnesī. Jūnijā bibliotēka viesojās Viestura 3. vidusskolas un Valmieras 5. vidusskolas LOTOS vienībās ar jaunāko grāmatu apskatiem. Skolēni tika iepazīstināti ar jaunāko daiļliteratūru un jaunāko nozaru literatūru, kā arī varēja apskatīt CB krātuves grāmatas – mākslas albumus un krāšņi noformētos albumus par Maskavas olimpiādi. Aizvadītajā gadā CB aizsāka organizēt “Jauno grāmatu dienu” katra mēneša pēdējā trešdienā, par šo pasākumu informēja bibliotēkā izliktā afiša un paziņojums rajons laikrakstā. Tomēr jāsaka, ka šīs dienas nav ieguvušas popularitāti bibliotēkas apmeklētāju vidū.

Labi sagatavots un interesants bija tematiskais pasākums “Cik veca ir grāmata”. Šis sarīkojums ar nelielām variācijām tika atkārtots 3 reizes. 3. reizi pasākums notika Literatūras fakultātes nodarbībā. To papildināja seno grāmatu izstāde un neliels jaunākās literatūras apskats. Seno grāmatu izstādē varēja aplūkot 19.gs. izdotās grāmatas un salīdzināt tās ar mūsdienās iespējām grāmatām. Augusta beigās notika skolu bibliotekāru metodiskās apvienības sanāksme, kurā piedalījās CB darbiniece ar pārrunu “Bibliotēka – palīgs skolēnam mācībā, ārpusklases darbā un pašizglītībā”, kurā propagandētas mūsu bibliotēkas iespējas, kā arī meklēta ciešāka sadarbība un kontakti ar skolu bibliotekām. 30. decembrī bibliotēkā tika organizēts pēdējais pasākums - literārs vakars “Smieties ir veselīgi”, kurā bija tikšanās ar humoristu Andri Briedi. Šis vakars bija ietverts “Interesanto tikšanos kluba” kārtējā sarīkojumā.

Literatūras zinātnei un daiļliteratūrai gadā bijuši veltīti 28 pasākumi, no tiem 2 masu pasākumi un 4 literatūras apskati. Samērā daudz pasākumu – 21 ir bijuši universāla rakstura.

SBA darbs.

1981. gadā SBA izmantošanā iesaistījies 91 lasītājs, 24 no tiem ir 12 filiāļu lasītāji. Pagājušajā gadā saņemts vairāk pieprasījumu kā 1980. gadā, lielākā daļa apmierināti no CS grāmatu vienotā fonda visvairāk SBA kārtā literatūru ir saņēmusi Mazsalacas pilsētas bibliotēka, neskaitot centrālo bibliotēku. 341 SBA pieprasījums pārsūtīts pa koordināciju. 2/3 pieprasījumu pārsūtīti LPSR V. Lāča Valsts bibliotēkai. Saņemti 383 eksemplāri no 20 dažādām bibliotēkām, t.sk. 94 žurnāli, 279 grāmatas un 10 kopijas. 74% no lasītājiem, kas izmanto SBA, sastāda personas, kas turpina izglītību pēc vidusskolas. Otra procentuāli lielākā grupa ir speciālisti, kas ceļ kvalifikāciju, vai izmanto literatūru tieši darba vajadzībām. Katru gadu aug to lasītāju skaits, kas izmanto literatūru pašizglītbai.

26% - vislielākais saņemtās literatūras skaits ir tehniskā, tad seko lauksaimniecība – 22%, bet 16% - sabiedriski politiskā literatūra. Kā iepriekšējos gados, arī šogad vismazāk literatūras saņemts par sportu, tikai viens eksemplārs, 80% saņemtā literatūra ir krievu valodā, audzis saņemtās literatūras daudzums svešvalodās. CB SBA kārtā izsniegusi 6 eksemplārus daiļliteratūru. Mūsu bibliotēkas SBA pieprasījuma izpildes termiņš vidēji ir 2 dienas. Bibliotēku darbinieku semināros tiek sniegti metodiski norādījumi par SBA darbu.

Saņemtās literatūras sadalījums zinātņu nozāres.

1,2,2K,3,9	4	5,5A	61	6	63	7	7F	8	91	0	D	Tematiski pieprasījumi
63	4	20	22	99	91	27	1	15	5	11	25	5

Atskaite par centralizētās bibliotēku sistēmas lasītāju apkalpošanu**SBA kārtā 1981. gadā.**

Lasītāju skaits, kas izmantoja SBA	No tiem filiālēs	Saņemto piepras. skaits	No tiem filiāles	Nosūtīto SBA piepr. skaits	Saņemtā lit.	Bibliotēku skaits, kurās abonējas	Saņemtās lit. sadalījums latviešu, krievu, angļu, vācu val.				Izdota lit. citām b-kam	Apmeklējumu skaits
							42	305	-	24		
91	24	652	378	341	383	20	42	305	-	24	6	811

Vienotā fonda izmantošana.

1981. gadā vienotā fonda izmantošanā iesaistījās 26 bibliotēkas no 35, par 4 vairāk kā iepriekšējā gadā. Vairāk kā 2 reizes audzis iekšējā apmaiņā un izsniegto grāmatu skaits – 851 eks. Pieprasījumu izpildes termiņš vidēji ir 2 dienas. Jau 4. gadu visaktīvākā iekšējās apmaiņas izmantotāja ir Rencēnu ciema 1. bibliotēka, saviem lasītājiem atteikumi nav pieredzēti arī Valmieras ciema 1., Kauguru ciema 2., Matīšu un Vaidavas ciemu bibliotēkās. Apmaiņā aktīvi piedalās Rūjienas un Mazsalacas pilsētas bibliotēkas. Centralizētajā sistēmā ir bibliotēkas, kas jau 4. gadu nav pieprasījušas nevienu grāmatu, kā Ķoņu, Skaņkalnes, Jeru, Vilpulkas, Ipiķu un Burtnieku ciemu bibliotēkas. Vēl arvien bibliotēkās nav labi noorganizēta iekšējās apmaiņas uzskaitē, bibliotēkas neuzskaita ceļojošās izstādēs izsniegto eksemplāru skaitu.

Lai propagandētu vienoto fondu, krātuvē tiek nepārtraukti izlikta izstāde "Jaunami krātuvē". Semināros tiek lasīti grāmatu apskati par tām grāmatām, kas ir vienīgais eksemplārs visā sistēmā. Rindas kārtībā tiek apmierināti arī pieprasījumi uz šo vienīgo eksemplāru.

Darbs vienotā fonda izmantošanā mazāk ir atkarīgs no objektīviem apstākļiem, kā pieprasījuma izpildes termiņa, lietošanas laika u.t.t., bet gan no subjektīviem apstākļiem, no bibliotēkas darbinieku zināšanām, laipnības, gribas palīdzēt saviem lasītājiem. Rādītājus vienotā fonda izmantošanā mākslīgi celt ir neļūdzīgi, šis darbs jāceļ, neatsakot lasītāju pieprasījumus, palielinot tematisko grāmatu kopu sūtīšanu.

Lai iepazīstinātu lasītājus ar bagāto vienoto fondu, tiek sagatavotas ceļojošās izstādes, kurās tiek atlasīta labākā un retākā literatūra. Aizvadītajā gadā izveidotas šādas ceļojošās izstādes – Francijas mākslas lappuses, Latviešu rakstnieku mājas – muzeji, sabiedrībai un zinātnei atdotās dzīves, ģimenes foto pārvērst mākslas fotogrāfijā, Pablo Pikaso 100 gadu atcerei u.c. Pēc izstādēm vienmēr ar bibliotēku darbiniekiem notiek pārrunas. No pārrunām izriet secinājums, ka nepieciešamas ir izstādes, kuru grāmatas lasītāju var izmantot praktiskām vajadzībām (piemēram, Ģimenes foto pārvērst mākslas fotogrāfijā).

Bibliotēkas ar lielu krievu valodas lasītāju skaitu, grāmatas krievu valodā diemžēl vēl neapmierina šos lasītājus. 1982. gadā uz 8 bibliotēkām jānosūta grāmatu kopas krievu valodā, bet laba grāmata visā sistēmā pienāk tikai vienā eksemplārā, kuru lasītājs gaida arī CB, tādēļ pastāv grūtības grāmatu atlasē.

Lielākais darbs paveikts grāmatu fonda attīrīšanā no mazlietotās, neizmantotās, neprofila un novecojušās literatūras. Iepriekšējā gadā 20 bibliotēkās atlasīta literatūra ap 10 000 vienībām. 700 eksemplāri nodoti citām bibliotēkām, daļa katalogu kartiņu piedāvātas LPSR Valsts bibliotēkas retrospektīvās komplektēšanas nodaļai.

Bibliogrāfiskā uzziņu un informācijas darba organizācija.

1981. gadā vērība bija veltīta PSKP 26. kongresa materiālu propagandai, kā arī LKP 23. kongresa lēmumu studēšanai, sakarā ar uzdevumiem, kuri tika nosprausti jaunajai piecgadei PSKP 26. kongresā, kā arī jautājumiem, kas attiecās uz Valmieras rajona pagātņi un šodienu, un citiem ļoti daudzveidīgajiem lasītāju pieprasījumiem, rajona CB tika izpildītas 986 uzziņas: par sabiedriski politiskajiem tematiem – 355, dabas zinātņu un tehnikas jautājumos – 80, ražošanas – 74, lauksaimniecībā – 35, literatūras zinātnes un kritikas – 152, pārējās – 290. Bibliogrāfiskās uzziņas ir izpildītas, izmantojot rajona centrālās bibliotēkas uzziņu aparātu, kurā ietilpst centrālais alfabētiskais un centrālais sistemātiskais katalogs, kartotēkas, kuras papildina tematiskās kartotēkas. Abonenta darbinieki jau vairākus gadus regulāri papildina kartotēku par mākslas literatūru. Tā kartotēka ir adresēta aktieriem un teātra mākslas cienītājiem. Darbā ar vidusskolēniem liels palīgs ir bijusi tematiskā kartotēka, kas iepazīstina ar dažādām profesijām. 1981. gada vispārējā rakstu kartotēkā ir izdalīta rubrika, kurā lasītāji varēja uzzināt par to, kā mūsu zemē sagaidīja PSKP 26. kongresu un kā kongresa lēmumi tiek īstenoti dzīvē. Daudzveidīgo lasītāju pieprasījumu izpildē liela vieta ir ierādāma arī uzziņu un bibliogrāfisko uzdevumu fondam, kas regulāri tiek papildināts ar jaunajiem uzziņu, statistikas krājumiem, vārdnīcām un jaunākajiem mūsu valsts centrālo bibliotēku ieteicošajiem bibliogrāfiskajiem izdevumiem un V. Lāča Latvijas PSR Valsts bibliotēkas izdotajiem bibliogrāfiskajiem materiāliem. Rajona CB uzziņas izpilda visi darbinieki, kuri strādā pie lasītāju apkalpošanas.

1981. gadā liela vērība tika veltīta informācijas darbam, RCB darbinieki ir informējuši Valmieras pilsētas un rajona iedzīvotājus par centralizētajā bibliotēku sistēmā saņemtajām grāmatām un jaunākajiem rakstiem periodikā. Ar lasītāju individuālo informēšanu nodarbojās galvenokārt abonementa darbinieces, kuras ir izveidojušas vairākas lasītāju grupas. Individuālā informācija tiek sniegta pedagogu, speciālistu, teātra grupu u.c. lasītājiem par jaunieguvumiem viņu specialitātē un citiem viņus interesējošiem jautājumiem. Individuālo informāciju saņēmuši rajona un pilsētas vadošo iestāžu vadītāji un darbinieki: LKP rajona komitejas sekretāri, kultūras nodaļas vadītāja, muzeja darbinieki. 1981. gadā tika paplašināts kolektīvās informācijas abonentu laiks. Kolektīvā informācija tika TIN metodiskā kabineta darbiniekiem, vispārīzglītojošo skolu mācību priekšmetu skolotājiem, klašu un internātu audzinātājiem, vakara vidusskolas skolotājiem, kuru pamatdarbavieta nav skola, 36. PPTKV un 28. PPTS pedagogiem, Rīgas politehniskā institūta Valmieras konsultāciju punkta pasniedzējiem. Informāciju par jaunāko literatūru saņēma arī Valmieras mākslas skolas, Valmieras un Rūjienas mūzikas skolu pasniedzēji un rajona muzeja darbinieki. Ar jaunākajām grāmatām un rakstiem periodikā, par juridiskajiem jautājumiem tika iepazīstināti Valmieras rajona iekšlietu daļas un Tautas tiesas darbinieki. Literatūras sarakstus par jaunāko lauksaimniecībā bibliotēkas darbinieki nosūta rajona agrorūpnieciskajai apvienībai, kolhozu priekšsēdētājiem un padomju saimniecību direktoriem, mednieku un makšķernieku biedrībai. Tomēr būtu nepieciešams kolektīvi informēt vēl lielāku iestāžu un uzņēmumu skaitu, kurās nav savu speciālo bibliotēku, tādēļ ir sākta veidot

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

kartotēka par šīm iestādēm un uzņēmumiem. Informācija par saņemto literatūru tiek sniegta 1 – 2 mēnešos reizi. Informācijas kartotēkā tiek reģistrētas ziņas par izsūtīto informāciju.

Valmieras pilsētas iedzīvotāju tika kolektīvi informēti dažādu iestāžu organizētajos pasākumos, kuros bibliotēka piedalījās ar literatūras apskatiem un izstādēm. Sevišķi atsaucīgi šajā ziņā ir TIN darbinieki. Ik gadu bibliotēkas darbinieki piedalās skolotāju konferencēs un metodisko apvienību darbā. 1981. gadā bibliotēkas darbinieki ir nolasījuši literatūras apskatu latviešu valodas un literatūras skolotājiem, ar literatūras izstādi par dažādām profesijām ir iepazīstināti ārpuskolas darba organizatori, klašu un internātu audzinātāji, pionieru vadītāji. Jaunākās literatūras apskati ir nolasīti Valmieras 1. vakara vidusskolas un Valmieras 3. konsultāciju punkta skolotājiem un skolēniem. Kopā ar LĻKJS rajona komitejas darbiniekiem noorganizēti apskati un izstādes par jaunumiem grāmatu plauktos, Valmieras 3. Viestura vidusskolas un Valmieras 5. vidusskolas LOTOS vienībās, kā arī profesiju pēcpusdienu TU Jaunatnes fakultātē. Jaunieši rajona kultūras namā varēja iepazīties ar literatūru par pilsoņu pamattiesībām un pamatpienākumiem literatūras skatē, kas bija izveidota Konstitūcijas dienai veltītajā pasākumā. Literatūra propagandēta arī Tautas Kultūras universitātes dažādu fakultāšu klausītājiem. Interesents bija sagatavotais literatūras apskats par krievu padomju rakstnieku A. Bulgakovu, kas tika nolasīts rajona kultūras darbiniekiem. Bez tam bibliotēkas darbinieces ar literatūras apskatiem un izstādēm ir piedalījušās Dzejas dienu un Mākslas dienu pasākumos. Lasītavas vadītāja regulāri rajona radiomezglā lasa jaunākos un tematiskos literatūras apskatus.

Bibliogrāfiskās zināšanas lasītājiem ir propagandētas ar izstāžu cikla "Iepazīstiet bibliogrāfisko rādītāju sērijas" palīdzību.

Rajona bibliotekāriem sniegtas konsultācijas bibliogrāfiskā darba jautājumos, apmeklējot ciemu un pilsētu bibliotēkas un izsaucot bibliotekārus uz rajona centrālo bibliotēku. Aizvadītajā gadā ir apmeklētas gandrīz visas ciemu bibliotēkas. Labas bibliogrāfisko materiālo un novadpētniecības kartotēkas ir zonu metodiskajos centros Mazsalacā un Rūjienā, Matīšu ciema, Vecates 1., Rencēnu 1. un 2. bibliotēkā. Vērtējot pārējo pārbaužu un konsultāciju rezultātus, bija redzams, ka vairāku ciemu bibliotekāriem nepieciešamas individuālas informācijas un kontrole par uzdotā izpildi. Uz rajona centrālo bibliotēku redīgēt bibliogrāfisko un novadpētniecības kartotēkas aicināti Kocēnu ciema 1. un 2., Jeru, Burtnieku un citu ciemu bibliotekāri. Tā kā daudzu ciemu bibliotēkas atrodas ļoti tālu, tad būtu vēlams, lai šīs kartotēkas biežāk kontrolētu un pārbaudītu zonu bibliotēku metodiskie centri. Ciemu bibliotēkās gandrīz nestrādā cilvēki ar speciālo bibliotekāro izglītību. Kaut gan semināru laikā ir apskatīti atsevišķi bibliogrāfisko līdzekļu apskati, tomēr būtu nepieciešams regulāri semināru laikā ciemu bibliotekāriem sniegt bibliogrāfiskās zināšanas.

Novadpētniecības darbs.

1981. gadā bibliotēkas lasītāju visvairāk izmantojuši novadpētniecības kartotēku, kas regulāri tiek papildināta ar jauniem materiāliem par Valmieras rajona pagātņi un šodienu. Tāpat bieži ir nācies

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

ieskatīties šajā kartotēkā, izpildot bibliogrāfiskās uzziņas. Visbiežāk ir bijusi vajadzība izmantot nodaļas par Valmieras pilsētas un rajona atspoguļojumu daiļliteratūrā.

Propagandas darbā plaši izmantota novadpētnieciska rakstura literatūra, fakti, skaitļi un attēli, kuros atspoguļoti republikas un Valmieras rajona sasniegumi un plāni PSKP26. un LKP 23. kongresu nosprausto uzdevumu izpildē.

Ar mūsu novada pagātni un tagadni bibliotēkas lasītājus ir iepazīstinājušas literatūras izstādes abonementā. Pagājušajā gadā lasītavā par Valmieras vēsturi un mūsdienām varēja gūt ieskatu izstādē "Valmiera – vēsture, mūsdienas", bet par rajona komjauniešiem stāstīja izstāde lasītavā "Valmieras rajona komjaunatnes organizāciju vēsturē ieskatoties". Vidienas 75. gadadienai bija veltīta izstāde "Tādu es gribēju – dzīvi kā zobenu asu, tādu es vēlējos – dzīvi kā zibeni spožu". Minētā izstāde sasaucās ar "Sarkanās Valmieras" rīkoto jubilejas pasākumu Vidienas organizācijas 75. gadskārtai. Īsti novadpētnieciska bija Mākslas dienām veltītā izstāde par mūsu novada māksliniekiem, šajā izstādē lasītāji varēja gūt ziņas arī tagadējiem Valmieras māksliniekiem Andri Vārpu, Jāni un Birutu Jansoniem. Novadpētnieciska rakstura bija arī tematiskā pēcpusdienu par novada māksliniekiem, ko CB organizēja kopā ar muzeja darbiniekiem.

TU Estētikas fakultātes nodarbībā muzeja zinātniskais līdzstrādnieks b. Liepnieks stāstīja par Valmieras senatni, bez tam fakultātes klausītāji ekskursijas laikā daudz uzzināja par Valmieras dabas, kultūras un vēstures pieminekļiem. CB sadarbojas ar muzeja Novadpētnieciskās fakultātes dekānu un piedalās fakultātes nodarbībās. Tā Novadpētniecības fakultātes nodarbību par rakstniekiem – mūsu novadniekiem papildināja plaša literatūras izstāde. Kārtējā "Interesanto tikšanos kluba" sarīkojumā "Smieties ir veselīgi" par savu literāro darbību stāstīja, lasīja savas humoreskas un citus darbus valmierietis Andris Briedis.

Bibliotēkas fonda komplektēšana un organizācija.

Atskaites gadā komplektēšanas un apstrādes nodaļa komplektēja literatūru 1982. gadam, apstrādāja jaunaņemtās iespieddarbus, kā arī nozaudēto vietā atnestās grāmatas. Bez tam tika apstrādātas arī skaņu plates. Aizvadītajā gadā kopā visā sistēmā saņemtas 35957 vienības. Izslēgtas – 17547 vienības. Visvairāk iespieddarbu izslēgtos no Valmieras rajona CB – 3266 eksemplāri, Skaņkalnes – 982 eks., Ramatas – 1012 eks., Dikļu 1 – 959 eks., Mazsalacas pils. Bērnu bibliotēkas – 1660 eks. Fonds gada laikā pieaudzis par 18410 vienībām. Tas ir par 5041 eks. mazāk kā 1980.gadā, jo filiāļu vadītāji ir rūpējušies par nozaudētās un nolietotās literatūras savlaicīgu norakstīšanu. Esam strādājuši arī pie fonda atbrīvošanas no novecojušās un neaktuālās literatūras. Pavisam sistēmā esam norakstījuši 3792 eks. aktualitāti zaudējušus iespieddarbus.

Procentuāli visa izslēgtā literatūra sadalās šādi:

Sabiedriski politiskā	-27,18%
Vispārīgā	-2,49%
Dabaszinātņu	-3,25%

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Medicīnas	-6,04%
Ģeogrāfijas	-1,12%
Tehnikas	-5,87%
Lauksaimniecības	-9,35%
Mākslas	-2,62%
Fizkultūras un sporta	-2,84%
Valodniecības	-0,37%
Literatūras zinātnes	-1,66%
Daiļliteratūras	-32,54%
Pirmsskolas vec. bērniem	-4,67%

Fondā uz 1982.gada 1. janvāri visā sistēmā kopā ir 478423 vienības. Procentuāli fonds sadalās šādi:

Sabiedriski politiskā	-13,9%
Vispārīgā	-3,92%
Dabaszinātņu	-2,90%
Medicīnas	-1,70%
Ģeogrāfijas	-1,69%
Tehnikas	-3,53%
Lauksaimniecības	-3,56%
Mākslas	-4,07%
Fizkultūras un sporta	-1,40%
Valodniecības	-0,73%
Literatūras zinātnes	-2,48%
Daiļliteratūras	-52,88%
Pirmsskolas vec. bērniem	-7,24%

Analizējot fondu, redzam, ka tas pieaudzis šādās nodaļās: dabaszinātņu, mākslas, literatūras zinātnes un vispārīgajā nodaļā. Samazinājies literatūras daudzums medicīnā, tehniskajā, lauksaimniecībā.

Analizējot KAN darbu 1981.gadā, redzam, ka mainījies grāmatu skaits uz vienu lasītāju

1980.gads	1981.gads
CB – 18 vienības	17,9 vienības
Matīšu – 22,8	24,8
Rencēnu 2. -27,4	26,8
Valmieras 2. -28,5	30,3

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Joprojām neapmierina saņemtās literatūras daudzums krievu valodā. Daiļliteratūra bieži tiek saņemta mazāk kā pasūtīta, taču nozaru literatūra bieži tiek saņemta vairāk kā pasūtīta.

Pēc tam šī literatūra kļūst par maz izmantoto literatūru, kura vēlāk jānoraksta.

Lai varētu pareizi un pilnīgi komplektēt fondu, atbilstoši ražošanas profilam, iedzīvotāju nacionālajam sastāvam un lasītāju skaitam, tiek izmantots komplektēšanas palīgaparāts – rajona profila un profesiju kartotēka, ko veido no izdevniecību tematiskajiem plāniem.

1981.gadā tika veikts regulārs darbs ar izdevniecību tematiskajiem plāniem. Izdarīti pasūtīti no 53 tematiskajiem plāniem, pēc kuriem pavisam pasūtīti 26300 eks. iespaidarbu.

Atskaites gadā tika strādāts arī pie katalogu organizācijas. Tika iekļautas jaunās kartītes uzskaites kartotēkā, centrālajā alfabētiskajā un sistēmātiskajā kopkatalogā. Veikta arī norakstītās literatūras kartīšu izņemšana no katalogiem un atsevišķu eksemplāru izslēgšana no centrālā alfabētiskā kataloga un uzskaites kartotēkas.

Komplektēšanas un apstrādes nodaļas darbinieki snieguši arī konsultācijas katalogu organizēšanā, piedalījušies inventarizāciju veikšanā.

Cienu bibliotēku fondi aug atkarībā no iedzīvotāju un lasītāju skaita:

	1980.	1981.
Matīšu ciema b-ka	795	1231
Rencēnu c.2. b-ka	508	599
Valmieras c.2. b-ka	721	813

Komplektēšanas un apstrādes nodaļā strādā 4 darbinieki. Apstrādāto iespaidarbu skaits uz vienu nodaļas darbinieku ir 8989 vienības.

Metodiskais darbs.

PSKP CK 1974.gada lēmums "Par bibliotēku lomas palielināšanu darbaļaužu komunistiskajā audzināšanā un zinātniski tehniskajā progresā" noteica bibliotēku turpmākos uzdevumus. To īstenošanā liela nozīme ir bibliotēku metodiskās vadības tālākai pilnveidošanai, metodiskās palīdzības idejiski politiskā un teorētiskā palīdzība bibliotēkām metodiskās vadības tālākai pilnveidošanai, metodiskās palīdzības idejiski politiskā un teorētiskā līmeņa celšanai. Centralizācijas apstākļos metodiskā palīdzība bibliotēkām kļūst praktiskāka. Valmieras centrālās bibliotēkas nodaļas sadarbojās ar pilsētu un cienu bibliotēkām. Metodiskās nodaļas vadītāja veic visu galveno uzdevumu koordināciju un izpildes kontroli, savukārt pārējās nodaļas sniedz konsultācijas par attiecīgajiem sava darba jautājumiem.

Valmieras rajona CB nodaļu vadītāji ir apvienoti metodiskajā padomē. Šajā padomē ir iesaistīti arī Rūjienas un Mazsalacas pilsētu un bērnu bibliotēku metodiķi. 1982. gadā metodiskās padomes darbu aktivizēsīm un risināsim neskaidros jautājumus, kurus vēlāk iztirzāsim semināros un individuālās konsultācijas.

Runājot par metodiskās padomes darba uzlabošanu, ir nepieciešams analizēt zonu metodisko darbu un novērst iepriekšējās padomes darba organizācijas kļūdas.

1981.gadā CB metodiskais darbs tika veikts vairākos virzienos:

- 1) Sniegta metodiska un praktiska palīdzība bibliotēkām visos bibliotekāra darba jautājumos
- 2) Veikta doto uzdevuma izpildes kontrole (1982.gadā šis darbs uzlabosies, jo tiks izveidota kartotēka, ar kuras palīdzību vieglāk varēs veikt kontroli)
- 3) Organizēja bibliotēku darbinieku kvalifikācijas celšanai attiecīgus pasākumus (jauno bibliotekāru praktikumi, instruktāžas)
- 4) Organizēti regulāri izbraukumi uz bibliotēkām
- 5) Regulāri rediģēta un papildināta metodisko materiālu kartotēka, kā arī plānotā un izpildītā darba kartotēka
- 6) Ik mēnesi notika bibliotēku darba plānu un atskaišu analīze, kuru rezultātus apsprieda semināros.
- 7) Tika savākta un apkopota informācija par tematiem, tai skaitā:
 - PSKP 26. un LKP 23. kongresu lēmumu propaganda
 - Bibliotēku 11. piegādes plāni
 - Valmierai – 700 gadu
 - PSRS – 60 u.c.

Galvenie metodiskā darba rādītāji

1. Bibliotēku apmeklējumi	1980.	1981.	+ -
kopā	39	50	+11
atkārtoti apmeklētas	6	12	+6
nav apmeklētas	4	2	-2
2. Kvalifikācijas celšanas pasākumi			
Semināri	5	8	+3
praktikumi	1	1	
3. Konsultācijas	9	19	+10
4. Ekskursijas pieredzes apmaiņai	0	1	+1

No salīdzinātajiem rezultātiem redzams, ka darba rādītāji ir palielinājušies. Arī semināru skaits ir pieaudzis. Tajos tika aplūkotas vairākas aktuālas problēmas, piemēram, individuālais darbs ar lasītājiem: profesiju un interešu kartotēkas veidošana, individuālā informācija u.t.t.

Semināros galvenokārt tika strādāts pēc Valsts bibliotēkas izstrādātajiem semināriem un izstrādātajiem tematiem. Semināros tika aplūkotas vairākas aktuālas problēmas mūsu rajona bibliotēkās, to praktiskajā darbā, kā piemēram – individuālais darbs ar lasītājiem, profesiju un interešu kartotēkas veidošana, individuālā informācija u.c. Darba kārtībā tika iesaistīti arī literatūras apskati par rakstniekiem, dzejniekiem – jubilāriem, informācijas par jaunākajiem metodiskajiem un bibliogrāfiskajiem materiāliem, par jaunumiem krātuvē.

Praktikumā apmācīta viena jauna darbiniece. Kvalifikācijas kursus Rīgā apmeklējusi viena ciema bibliotekāre. Katru gadu CB uz kursiem nosūta savus darbiniekus pēc izstrādāta kursu grafika. 1981.g. martā notika kursi metodiķiem. Ar gūtajām zināšanām esam apmierinātas un varam tās mērķtiecīgi izmantot savā praktiskajā darbā. Ierosinājums – reizi gadā vai divos organizēt divu līdz triju dienu seminārus Rīgā, kuros saņemtu informāciju par jaunākajām metodiskām darba formām un metodēm, iepazītos ar jaunākajiem virzieniem metodiskajā darbā un pirmrindas skolām mūsu republikā.

Regulāri tiek veikts darbs ar pilsētu un ciemu bibliotēku ikmēneša atskaitēm, informācijām un darba plāniem, nepieciešamās ziņas izrakstot gan speciālās veidlapās, gan plānotā un izpildītā darba kartotēkā. Šai kartotēkā ik gadus tiek izdalītas īpašas iedaļas, kurās uzkrājas ziņas par to, kas veikts bibliotēkās attiecīgā jautājuma risināšanā. 1981.g. tika izdalītas tādas nodaļas kā: 11. piecgade, PSKP 26. kongress, LKP 23. kongress, PSRS – 60. Šīs nodaļas vēlāk palīdzēs gan rakstot informācijas, gan arī gada atskaites. Pēc Valsts bibliotēkas darbinieces B. Dimperānes pārbaudes metodiskajā darbā izdarīti secinājumi un noteikti virzieni kādos turpmāk jāstrādā CB metodiskajai nodaļai:

Jjāveic metodiskā darba koordinācija

Starp CB nodaļām:

metodiķis veiks visu uzdoto uzdevumu koordināciju, kā arī kontrolēs uzdotā izpildi. Savukārt pārējām CB nodaļām jāsniedz konsultācijas par attiecīgiem jautājumiem.

Starp CB un zonu bibliotēkām:

zonu bibliotēkām jāatjauno metodiskais darbs savās zonās.

- I. Jāpanāk "Bibliotēku tehnikas minimuma" prasību obligāta izvērošana.
- II. Panākt, lai bibliotēkās tiktu veikts komplekss darbs ar jaunatni, sākot ar iesaistīšanu, interešu pētīšanu, veicot aptaujas. Veikt masu pasākumu un izstāžu organizēšanu speciāli jauniešiem. Visu to censties organizēt kopā ar komjaunatnes pirmorganizācijām un skolām.
- III. Semināros pielietot tādu darba formu kā praktiskās nodarbības (atsevišķos darba jautājumos)

Saimnieciskā darba organizācija.

1981.g. IV ceturksnī apsektas rajona un ciema bibliotēkas. Sastādīts saraksts, kurā ietilpst inventāra, tekošā remonta darbi. Uzklautas bibliotekāru pretenzijas elektriskās instalācijas un telpu kosmētiskā remonta restaurēšanai. Sastādīts elektriķa – remontatslēdznieka darba plāns 1982. gadam.

Rajona Celtniecības Pārvaldei nodoti izgatavošanai grāmatu izstāžu – vitrīnu un uzskates aģitācijas stendu planšetu projekti. Izgatavotās iekārtas uzstādītas rajona Centrālajā un bērnu bibliotēkās.

Apmainīti rajona un ciemu bibliotēkās ugunsdzēsības aparāti. Savākta un nodota makulatūra.

1982. gadā galvenā vērtība tiks pievērsta bibliotēku apgādei ar nepieciešamo inventāru.

Valmieras rajona

Centrālās bibliotēkas

direktore:

/B. Antonijas paraksts/

Darba saturs un galvenie uzdevumi.

1981. gada mūsu valsts dzīve bija bagāta ar lieliem sabiedriski politiskiem notikumiem: notika LKP 23. un PSKP 26. kongresi, sekmīgi pabeigta 10. piecgade un pārkāpts 11. piecgades sliekšnis. Līdz ar to centrālo vietu bibliotēku darbā ieņēma kongresu materiālu propaganda. Bibliotēku galvenais uzdevums – palīdzēt lasītājiem izprast un īstenot dzīvē kongresā pieņemtos lēmumus.

Paralēli kongresu materiālu propagandai bibliotēkas pievērsa savu uzmanību vēl citiem aktuāliem jautājumiem:

- cīņa par sabiedriskās kārtības nodrošināšanu, juridiskās literatūras propaganda,
- konkurss "Tūrisms un jaunatne",
- lauksaimniecības literatūras pastiprināta propaganda.

Aizvadītā gada nogalē sākās pasākumi, kuri tika veltīti PSRS 60. gadadienas cienīgai sagaidīšanai. Rajona bibliotēkas izstrādāja darba plānus, kuru īstenošana jau iesākusies.

1983. gada Valmieras pilsēta svinēs savu 700. gadskārtu. 1981. gada pēdējā ceturksnī līdz ar citām kultūras iestādēm arī bibliotēkas sastādīja savus darba plānus, kuros paredzētas izstādes un pasākumi, vērsti uz to, lai skaisti un interesanti sagaidītu Valmieras jubileju.

Propagandējot literatūru par visiem šiem notikumiem, konkursiem, realizējot lēmumu izpildi, bibliotēkas deva savu ieguldījumu darbaļaužu politiskajā, internacionālajā, tikumiskajā, idejiskajā un estētiskajā audzināšanā, kā arī palīdzēja celt iedzīvotāju kultūras un izglītības līmeni.

Iedzīvotāju bibliotekārās apkalpošanas organizācija.

Valmieras rajona lauku iedzīvotājus apkalpo 28 ciemu bibliotēkas un 3 bibliotēkas – p/s "Burtnieki arodbiedrības bibliotēka, bibliotēka sanatorijā "Līči" un republikāniskās traumatoloģijas un ortopēdijas rehabilitācijas slimnīcas "Dikļi" bibliotēka – kas atrodas citu resoru pakļautībā. Iedzīvotāju pilnīgāki apkalpošanai savu ieguldījumu dod lauku skolu bibliotēkas, kurās iesaistīti gandrīz visi skolēni. Ciemu bibliotēkās vidēji ir iesaistīti mazliet vairāk kā 40% iedzīvotāju.

Jāatzīmē arī Rūjienas un Mazsalacas pilsētu un Zilaiskalna ciemata bibliotēku devums. Šeit iedzīvotāju procentuālais iesaistījums ir: abās pilsētu bibliotēkās – apmēram 50%, bet Zilaiskalna ciemata bibliotēkā iesaistīti 62% ciemata iedzīvotāji.

Bibliotēku izvietojums mikrorajonā ir jūtami uzlabojies un vairākām ciemu bibliotēkām 11. piecgadē ir cerības tikt pie jaunām, labākām telpām. 1982. gadā Brenguļu ciema 1. bibliotēka saņems 2 telpas citā mājā. Pašreiz šī bibliotēka atrodas mehāniskajās darbnīcās šaurās un tumšās telpās. Nākošajā gadā uz citām telpām pārcelsies Dikļu ciema 1., Kocēnu ciema 1., Vecates ciema 2. bibliotēka. Savukārt Valmieras ciema 1. bibliotēka saņems vēl vienu telpu, kur varēs uzglabāt dubletu literatūru. Tādējādi uzreiz atrisināsies daudzas problēmas, jo šajās bibliotēkās telpu jautājums bija ļoti aktuāls. 1981.gada nogalē jaunās plašās telpās pārgāja Rencēnu ciema 1. bibliotēka. Šī bibliotēka ir viena no labākajām rajonā, un jaunajās telpās darbs sekmēsies vēl labāk.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Vēl jaunas telpas ir saņēmusi Sēļu ciema bibliotēka. Tagad tā atrodas kolhoza centrā, līdz ar to uzlabojušies darba apstākļi. Tagad vēl jāpievērš lielāka uzmanība tīri tehniskam darbam (masu darbs ir labā līmenī) un tad Sēļu ciema bibliotēka varēs ierindoties labāko skaitā.

Uz pašreizējo momentu visbezcerīgākais stāvoklis ir Naukšēnu ciema 1. bibliotēkai. Bibliotēka atrodas labā vietā – kolhoza centrā, lasītāju daudz, liels fonds, lielas izsniegums, bet telpas šauras un plaukti drīz vairs neturēs grāmatu svaru. Savukārt jauniem plauktiem nav vietas. Sarunā ar ciema izpildkomitejas priekšsēdētāju izteicām priekšlikumu iekārtot bibliotēku kādā no privātajām mājām, kurās pašlaik neviens nedzīvo un atrodas netālu no centra. Pēc kapitālā remonta, varbūt, tās varētu izmantot bibliotēkas vajadzībām. Šāda doma viņu ieinteresēja un tika apsolīts padomāt par problēmas pozitīvu atrisinājumu.

Iedzīvotāju bibliotekārajā apkalpošanā 1981. gadā palīdzēja 18 bibliotēku 51 pārvietojumā bibliotēka un izsniegšanas punkts. Salīdzinot ar 1980. gadu, skaits ir samazinājies par 5 vienībām. (Bērzaines c. – 1., Jeru c. – 1., Ramatas c. – 1., Sēļu c. – 1.) Ramatas ciema un Bērzaines ciema bibliotēkas izsniegšanas punktus nolikvidēja lasītāju trūkuma dēļ. Sēļu ciema bibliotēka pārvietojamo bibliotēku likvidēja tāpēc, ka pārcēlās uz jaunām telpām centrā, kur agrāk bija pārvietojamā bibliotēka, un organizēt pārvietojamo bibliotēku iepriekšējās vietā nav vērts, jo nav lasītāju. Dikļu ciema 1. bibliotēka šogad ilgstoši bija slēgta dažādu iemeslu dēļ. Taču tagad stāvoklis ir normalizējies, un domājams, ka nākošo gadu atkal sāks darboties izsniegšanas punkts skolā. Jāatzīmē, ka Naukšēnu ciema 1. bibliotēkas grāmatu izsniegšanas punkts darbojas tikai vasarā, pionieru nometnes laikā.

Daudzām rajona bibliotēkām pārvietojamās bibliotēkas un izsniegšanas punkti dod prāvu ieguldījumu bibliotēku darba rādītāju palielināšanā. Labākos rezultātus ir sasniegušas:

Bibliotēka	Pārviet. b-kas un izsn. punkti	Lasītāju skaits
Rūjienas pils.	12	539
Mazsalaca pils.	4	146
Vecates c. 2.	5	150
Vecates c.1.	4	36
Valmieras c.1.	4	32
Valmieras c.2.	3	114
Vilpulkas c.	3	191
Matīšu c.	3	121

Daudzas ciemu bibliotēkas (Brenguļu c.1., 2., Dikļu ciema 1., 2., Kocēnu c.2., Naukšēnu c.2., Ramatas c., Sēļu c., Skaņkalnes c., Vaidavas c., Valmieras c. 2. un Vilpulkas c.) praktizē tādu darba formu, kā grāmatu pienešana mājās veciem cilvēkiem.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Labas iedzīvotāju bibliotekārās apkalpošanas rezultāts ir pēc iespējas lielāks iedzīvotāju procentuālais iesaistījums par bibliotēkas lasītājiem. Valmieras rajona ciemu bibliotēku vidū 9 ir tādas, kurās par lasītājiem ir iesaistīti 50% mikrorajonā dzīvojošie. Tās ir: Ipiķu c. b-ka – 54%, Kauguru c.2.b-ka – 52%, Lodes c. – 52%, Naukšēnu c.2. – 58%, Sēļu c. – 75%, Valmieras c.1. – 62%, Vilpulkas c. – 57%. Savukārt vismazākais procentuālais iesaistījums ir Kocēnu c. 1. bibliotēkai – 6%, Valmieras c.1. bibliotēkai – 19%, Burtnieku c. bibliotēkai – 26%, Naukšēnu c. 1. bibliotēkai – 26%, Kocēnu c.2. – 30% bibliotēkas. Iemesli: Kocēnu ciema 1. bibliotēka atrodas visai neizdevīgā vietā (prom no centra), Valmieras ciema 1. bibliotēkas darbiniece ilgi slimoja, Burtnieku ciema bibliotēka arī atrodas prom no centra un bez tam mikrorajonā ir arī p/s “Burtnieki” arodbiedrību bibliotēka. Naukšēnu ciema 1. bibliotēkas darbiniece arī nestrādāja gandrīz gadu un, lai gan viņai bija atvietotāja, tomēr rādītājus īpaši kāpināt nevarēja. Bez tam visos šajos ciemos ir liels iedzīvotāju skaits.

Vidējais procentuālais iesaistījums rajonā nedaudz pārsniedz 30%. Ievērojamu vietu lasītāju iesaistīšanā ieņem mikrorajonā dzīvojošo ģimeņu kartotēkas izveide. Pēc kartotēkas var uzzināt, cik iedzīvotāju ir mikrorajonā, cik ģimeņu, cik katras ģimenes locekļu lasa bibliotēkā un kurus vēl varētu iesaistīt par lasītājiem. 1981. gadā rajona bibliotēkas, tās, kurās vēl nebija šo kartotēku, ģimeņu kartotēku veidoja uz vienādām tipogrāfijā iespiestām kartītēm.

CiEMU bibliotēkās lielāko lasītāju skaitu sastāda kolhoznieku (kolhozos), savukārt padomju saimniecībās – strādnieki. Vēl bibliotēkās lasa kalpotāji, mācību iestāžu audzēkņi, pensionāri, mājsaimnieces u.c.

Kopējais lasītāju skaits.

Bibliotēkas	1980.g.	1981.g.	Izmaiņas
Pilsētu	10044	10593	+549
CiEMU	8107	8033	-74
Kopā rajona			
Bibliotēkās	18 151	18 626	+475

Kopējais apmeklējumu skaits

Bibliotēkas	1980.g.	1981.g.	Izmaiņas
Pilsētu	72 932	76 987	+4055
CiEMU	50 590	52 189	+1599
Kopā rajona			
bibliotēkās	123 522	12 9176	+5654

Kopumā gan lasītāju, gan bibliotēku apmeklējumu skaits ir pieaudzis. CiEMU bibliotēkās nedaudz ir samazinājies lasītāju skaits (-74). Iemesls ir: Dikļu ciema 1. bibliotēkā lasītāju skaits samazinājies

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

uz pusi (-245), sakarā ar to, ka ilgstoši bija slēgta gan inventarizācijas, gan tagadējās darbinieces dekrēta atvaļinājuma dēļ. Stipri samazinājies lasītāju skaits arī Skaņkalnes ciema bibliotēkā (līdzīgu iemeslu dēļ) – (-46). Par 30 lasītājiem samazinājies kopīgais skaits Dikļu ciema 2. bibliotēkā.

Pārējām ciemu bibliotēkām lasītāju skaits ir vai nu palielinājies vai palicis iepriekšējā gada līmenī. Tomēr, salīdzinājumā ar iepriekšējā gada lasītāju skaita kritumu ciemu bibliotēkās (-812), jāsecina, ka stāvoklis ir uzlabojies un cerēsim, ja tas tā turpināsies, tad 1982. gadu noslēdzot, varēs lasītāju skaitu vērtēt ar plus zīmi.

Lai bibliotēkās iesaistītu vairāk lasītāju, tiek izmantotas dažādas bibliotekārā darba formas: uzstājas ar jaunākās literatūras apskatiem ražošanas apspriedēs, dažādās sapulcēs, piedalās ar literatūras izstādēm klubu tematiskajos pasākumos, izmanto kolhoznieku un padomju saimniecību strādnieku algas dienas. Bibliotekāri visādi cenšas ieinteresēt iedzīvotājus, lai tie apmeklētu bibliotēku. Piemēram, Brenguļu ciema 2. bibliotēka tām ģimenēm, kuras ciemā ienāk no citurienes, piesūta paziņojumu, kur bibliotēka atrodas un kāds ir tās darba laiks. Savukārt, kad piesakās kāds jauns lasītājs, praktiski visas bibliotēkas notur pārrunas par lasītāja nodarbošanos, interesēm, par grāmatām, kuras viņš vēlas lasīt, kā arī iepazīstina ar bibliotēku un tās noteikumiem, tās fondu un uzziņu aparātu.

Svarīgs darba rādītājs ir bibliotēkas apmeklējumu skaits. Šogad tas ir krietni vien palielinājies rajonā kopumā – +5654

Bibliotēku vidējā apmeklētība 1981. gadā.

Pilsētu bibliotēkās	7,2
Ciemu bibliotēkās	6,5
Vidēji rajonā	6,9

Vislielākā apmeklētība 1981. gadā bijusi:

- Ķoņu ciema bibliotēka – 12,2
- Rencēnu ciema 1. bibliotēka – 10,7
- Vecates ciema 2. bibliotēka – 10
- Kauguru ciema 2. bibliotēka – 8
- Naukšēnu ciema 1. bibliotēka – 7,5
- Vilpulkas ciema bibliotēka – 7,5
- Vecates ciema 1. bibliotēka – 7,3
- Dikļu ciema 1. bibliotēka – 7,2
- Ipiķu ciema bibliotēka – 2,9

Vismazākā apmeklētība 1981. gadā bija:

- Ramatas ciema bibliotēka – 2,9
- Valmieras ciema 1. bibliotēkai – 3,16

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

- Dikļu ciema 2. bibliotēkai – 3,5
- Kocēnu ciema 2. bibliotēkai – 3,7
- Rencēnu ciema 2. bibliotēkai – 3,7
- Brenguļu ciema 2. bibliotēkai – 4,8

Apmeklētāju skaitu vislielākās cerības ir Valmieras ciema 1., Kocēnu ciema 1., Rencēnu ciema 2., Brenguļu ciema 2. bibliotēkām. Domājams, ka nākošajā gadā tas arī notiks. Savukārt Ramatas ciema bibliotēkas rādītāji droši vien pārāk krasi nemainīsies, jo telpas atrodas prom no centra.

Lasītāju apkalpošana un literatūras propaganda.

Sekmīgai lasītāju apkalpošanai un literatūras propagandai nepieciešams zināt grāmatu izsniegumu, lasāmību un fondu apgrozību. Šo rezultātu analīze bibliotekāriem dod salīdzinošus datus darba tālākai uzlabošanai.

Literatūras izsniegums 1981. gadā.

Bibliotēkas	1980.g.	1981.g.	Izmaiņas
Pilsētu	321013	330458	+9445
Ciemu	184679	183198	-1481
Kopā rajonā	505692	513656	+7964

Izsniegums pa zinātņu nozarēm.

Literatūras nodaļa	1980.g.	% no kopējā izsniegums	1981.g.	% no kopējā izsnieguma
0,1,2,3,9	76 673	15	78 519	15
5,6,1,91	33 780	6,6	34 999	6,8
6	18 706	3,6	20 114	3,9
63	12 093	2,3	12 900	2,5
7,7F	26 383	5,2	25 555	4,9
4,8	12 167	2,4	12 522	2,4
Daiļliteratūra	285 954	56	282 892	55
Pirmsskolas vecuma bērnu literatūra	40 236	7,9	46 155	8,9

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

Kopējais izsniegums pieaudzis par 7964 vienībām. Tomēr rādītāji ir auguši palielinoties pilsētu bibliotēku izsniegumam. Ciemu bibliotēku izsniegums ir krities par 1418 vienībām. Salīdzinot ar iepriekšējā gada rezultātiem, tas ir ievērojami uzlabojies (kritums ir samazinājies 4,7 reizes), tomēr joprojām skaitļi ir mīnusā. Tā pamatā, tāpat kā iepriekšējā gadā, vainojama Dikļu ciema 1. bibliotēka, kurai izsniegums joprojām samazinās, šoreiz par 5530 vienībām (1980.g. – 11165, 1981.g. – 5635). Iemesls jau otrreizējam straujam izsnieguma kritumam ir tas, ka iepriekšējā bibliotēkas vadītāja janvārī iesniedza atlūgumu. Kamēr sameklēja vietnieku un izdarīja inventarizāciju, pagāja 3 mēneši. Pavasarī jaunā darbiniece uzsāka savu darbu un vasarā aizgāja dekrēta atvaļinājumā. Grāmatas viņa turpināja izsniegt 1 reizi nedēļā un decembra vidū atsāk darbu. Tā kā visus lasītājiem bagātākos mēnešus bibliotēka bija slēgta, tad dabīgi, ka lasītāju un izsniegto vienību skaits strauji kritās. Vēl izsniegums ir samazinājies Bērzaines ciema (-381), Dikļu ciema 2. (-700), Valmieras ciema 1. (-235) bibliotēkās. Krasī izsniegums ir krities arī Skaņkalnes ciema bibliotēkai (-2524). Īstā darbiniece ir dekrēta atvaļinājumā un aizvietotāja var strādāt tikai uz pusslodzi. Jāatzīmē tās bibliotēkas, kurām ir vislielākais izsniegums kāpinājums, salīdzinot ar 1980. gadu:

Bibliotēkas	Izsniegums 1980.g.	Izsniegums 1981.g.	Izmaiņas
Pilsētu			
Rūjienas	47 688	47 950	+262
Mazsalacas	37 796	38 682	+886
Zilaiskalna ciemata	15 233	16 310	+1077
Cienu			
Kauguru 2.	4244	5952	+1708
Naukšēnu 1.	8857	10 137	+1280
Rencēnu 2.	7327	8252	+925
Kocēnu 1.	4014	3492	+708

Lasāmība rajona pilsētu un cienu bibliotēkās.

Pilsētu	32	31,1	-0,9
Cienu	22,7	22,8	+0,1
Rajonā kopumā	27,8	27,6	-0,1

Fondu apgrozība.

Pilsētu	1,65	1,63	-0,02
Cienu	0,8	0,66	-0,14
Rajonā kopumā	1,09	1,07	-0,02

Analizējot fondu apgrozību, secinājām ka skaitļi ir visai atšķirīgi. Abām pilsētu un Zilaiskalna ciema bibliotēkām fonda apgrozība ir virs 1, 0 (vidēji 1,3). No ciema bibliotēkām vienu reizi fonds ir apgrozījies Brenguļu ciema 1., Rencēnu ciema 1., Rencēnu ciema 2., Sēļu ciema, Vilpulkas ciema bibliotēkām. 0,7 un vairāk reižu fonds ir apgrozījies 8 ciemu bibliotēkām. Vismazākā fonda apgrozība rajonā ir Skaņkalnes ciema bibliotēkai – 0,3, Ramatas ciema bibliotēkai – 0,34, Kauguru ciema 1. bibliotēkai – 0,3, Dikļu ciema 2. bibliotēkai – 0,36, Bērzaines ciema bibliotēkai – 0,04.

Atšķirības lasāmības ziņā arī ir visai lielas. Rūjienas, Mazsalacas pilsētu un Zilaiskalna ciemata bibliotēkas lasītāju vidēji gada laikā izlasa 31 grāmatu. Ir ciemu bibliotēkas, kurās viens lasītājs gada laikā izlasa virs 30 vienībām: Brenguļu ciema 1. bibliotēka – 31,1, Brenguļu ciema 2. bibliotēkā – 35,4, Sēļu ciema bibliotēkā – 45,0, Vecates ciema 2. bibliotēkā – 31. Virs 20 vienībām gada laikā izlasa lasītāji Vecates ciema 1. bibliotēkā – 23,1, Rencēnu ciema 2. bibliotēkā – 27,6, Rencēnu ciema 1. bibliotēka – 22,6, Naukšēnu ciema 1. bibliotēkā – 23,5 un vēl 1 ciema bibliotēkās.

Vismazākā lasāmība ir Skaņkalnes ciema bibliotēka – 10,7, Vaidavas ciema bibliotēkā – 13,6, Ramatas ciema bibliotēkā – 13,7, Valmieras ciema 1. bibliotēkā – 15,3 un Burtnieku ciema bibliotēkā – 17,0.

...SBA. Vienotais Fonds.

1981. gadā vienotā fonda izmantošanā iesaistījās 26 bibliotēkas (no 35). Salīdzinot ar 1980. gadu tas ir par četrām vairāk. Vairāk kā divas reizes audzis iekšējā apmaiņā saņemto un izsniegto grāmatu skaits – 851 eksemplārs.

Visaktīvākās vienotā fonda izmantotājas ir Rencēnu ciema 1., Valmieras ciema 1., Kauguru ciema 2., Matīšu ciema, Vaidavas ciema bibliotēkas. Aktīvi šai darbā piedalās arī pilsētu bibliotēkas – Rūjienas un Mazsalacas. Runājot par vienotā fonda izmantošanu nevar nepieminēt Koņu ciema, Skaņkalnes ciema, Jeru ciema, Vilpulkas ciema, Ipiķu ciema un Burtnieku ciema bibliotēkas, kuras jau ceturto gadu nav pieprasījušas no citām bibliotēkām nevienu grāmatu. Šis fakts neko pozitīvu neliecina, jo domājams, nevienā ciema bibliotēka nevar būtu tik pilnīgs fonds, lai apmierinātu visus lasītāju pieprasījumus.

Kā trūkums tieši tehniskā jomā jāatzīmē, ka ciemu bibliotēkās nav labi noorganizēta iekšējās apmaiņas uzskaitē, kā arī netiek uzskaitīti tie eksemplāri, kurus izsniedza no ceļojošām izstādēm.

Lai ciema bibliotēku lasītājus iepazīstinātu ar vienotā fonda daudzveidību, tika izveidotas vairākas ceļojošās izstādes – “Sabiedrībai un zinātnei atdotas dzīves”, “Latviešu rakstnieku mājas – muzeji”, “Francijas mākslas lappuses”, “Ģimenes foto pārvērst mākslas fotogrāfijā” u.c. Negatīvs moments ir tas, ka no šīm ilustratīvā materiāla un reto grāmatu bagātajām izstādēm tiek paņemts diezgan neliels eksemplāru skaits. Vislabāk tiek ņemtas grāmatas no izstādēm ar nedaudz praktiskākām ievirzēm. Secinājums ir viens: jāveido ceļojošās izstādes ar tādu ievirzi, lai tajās ietilpinātās grāmatas palīdzētu lauku ļaudīm apgūt kādas iemaņas, vai arī palīdzēt zināšanu tālākai attīstīšanai. Tomēr paralēli šīm

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

“praktiskajām” izstādēm būtu nepieciešams sūtīt arī mākslinieciski augstvērtīgo mākslas grāmatu izstādes, tādējādi paplašinot ciemu bibliotēku lasītāju estētisko redzesloku.

Aprunājoties ar bibliotēku darbiniekiem, nonācām pie secinājuma, ka daudzās ciemu bibliotēkās ir mazs krievu literatūras klāsts. Analizējot vietējos apstākļus tika nospriests, ka palielināt fondu krievu valodā būtu nelietderīgi, kurās ir liels krievu valodā lasītpratēju skaits. Nākošajā gadā izplānots izveidot un nosūtīt uz 8 bibliotēkām grāmatu kopas krievu valodā.

1981. gadā 20 ciemu bibliotēkās tika iztīrīts fonds no mazlietotās, neizmantotās, neprofila un novecojušās literatūras. Skaitliski šis skaits sastādīja apmēram 10 000 vienības. Līdz ar to vairākas rajona bibliotēkās pagaidām atvieglots telpu trūkuma jautājums. Savukārt SBA pakalpojums 1981. izmantojuši 12 filiāļu 24 lasītāji. Lielākais daļa pieprasījumu ir apmierināti no centralizētās sistēmas grāmatu fonda. Visvairāk grāmatu SBA kārtā ir saņēmusi Mazsalacas pilsētas bibliotēka. SBA savām vajadzībām izmanto gan lasītāji, kas turpina izglītību pēc vidusskolas, gan speciālisti savas kvalifikācijas celšanai vai darba vajadzībām. Aug to lasītāju skaits, kas izmanto literatūru pašizglītībai.

Lasītāju grupas.

Valmieras rajona bibliotēkās visai plašai ir izplatīta lasītāju diferencēta apkalpošana. Pilsētu un ciemu bibliotēkas tā mazliet atšķiras, taču mērķis ir viens – pēc iespējas kvalitatīvāk veikt lasītāju apkalpošanu, pakāpeniski paaugstinot viņu idejiski politisko, profesionālo un kultūras līmeni. Izdalot lasītāju grupas, ir iespējams vairāk strādāt individuāli ar katru lasītāju, iepazīties ar viņa interesēm un vēlmēm, tādējādi panākot iespēju ieteikt lasītājam nepieciešamo literatūru.

Bibliotēkas lasītāju grupas ir izveidotas, vadoties pēc lasītāju profesijām, izglītības, nodarbošanās, interesēm un vecuma. Darbs ar atsevišķām lasītāju grupām tiek veikts 8 rajona bibliotēkās, tomēr šeit pastāv tādas darba formas kā formulāru analīze 1 reizi gadā, lai noteiktu, kādu literatūras nozari un cik daudz katrs lasītājs ir izlasījis, kā arī speciālistu informēšana par jaunākajām grāmatām attiecīgajā nozarē. Pavisam rajona 11 pilsētu un ciemu bibliotēkās ir izveidotas 44 lasītāju grupas, tai skaitā 34 – ciemu bibliotēkās. Visvairāk ciemu bibliotēkās tiek izveidotas jauniešu un lauksaimniecības speciālistu grupas.

Viena no bibliotēkām, kas plaši nodarbojas ar lasītāju diferencētu apkalpošanu ir Vecates ciema 1. bibliotēka. Strādājot ar lasītājiem, bibliotekāre ievēro viņu profesiju, intereses, sabiedriskos pienākumus, viņu izglītības līmeni. Ir izdalītas šādas lasītāju grupas: mehanizatoru, lauksaimniecības speciālistu, jauniešu un skolēnu. 1981. gada vislielākā uzmanība pievērsta abām pēdējām grupām, jo tām lasīšanas vadība ir ļoti nepieciešama un jauniešiem, kuri daudz un vispusīgi lasa, ir vieglāk izvēlēties profesiju un savu vietu dzīvē. Ļoti liela nozīme ir darbam ar mazajiem lasītājiem, pareizai ievirzei grāmatu pasaulē. Vecates ciema 1. bibliotēkā lasa 45 jaunieši. Par lasītājiem ir iesaistīti 16 (no 19) lauksaimniecības speciālistiem. Šīs lasītāju grupas pārstāvjiem ir plašas personīgās bibliotēkas, kas regulāri tiek papildinātas ar jaunām grāmatām. Tie ir cilvēki ar

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

vidējo speciālo un augstāko izglītību. Bibliotekāre regulāri informē šīs grupas lasītājus, it īpaši, kas saistās ar viņu specialitāti. Lasītāji tiek iepazīstināti ar bibliogrāfiskajiem rādītājiem. Lauksaimniecības speciālistu un jauniešu grupas lasītāji ir tie, ka visvairāk izmanto bibliotēkā esošos katalogus un kartotēkas, kā arī bibliogrāfiskos materiālus. Vēl nopietni ir jāstrādā ar tiem jauniešiem, kuru intereses ir stipri mainīgas. Vecates ciema 1. bibliotēkas darbiniece atzīst, ka maz ir strādāts ar lopkopēju grupu (it īpaši ar slaucējām). Šeit nopietnāk jāsadarbojas ar lopkopības speciālistiem. Lielākajai daļai slaucēju ir zems izglītības līmenis un tādēļ sarežģītāka ir lasīšanas vadība. Viņas vairāk interesējas par daiļliteratūru un ļoti maz lasa speciālo literatūru. Būtu nepieciešams, lai pēdējo lasītu vairāk.

Pilsētu bibliotēkas jau vairākus gadus pēc kārtas lielāku uzmanību pievērš jauniešiem, izveidojot savās bibliotēkās 3 jauniešu grupas:

- Strādājošie jaunieši, kuri nemācās,
- Jaunieši, kuri strādā un mācās,
- Vidusskolu audzēkņus.

Katrai grupai tiek izvēlēts savs mērķis. Piemēram, apskatīsim darbu ar jauniešiem, kurš tiek veikts Rūjienas pilsētas bibliotēkā :

1. Grupa – vidusskolēni (35 cilvēki), lasīšanas vadības mērķis – palīdzēt mācībās un ārpuskolas lasīšanā, profesijas izvēlē, iemācīt patstāvīgi izmantot bibliotēkā esošos katalogus, kartotēkas un bibliogrāfiskos materiālus.
2. Grupa – jaunieši, kuri strādā un mācās (21 cilvēks), lasīšanas vadības mērķis: palīdzēt mācībās, galvenokārt izmantojot SBA pakalpojumus.
3. Grupa – jaunieši, kuri strādā un nemācās, kuriem nav speciālās izglītības, lasīšanas vadības mērķis: palīdzēt apgūt profesiju, celt kvalifikāciju, paplašināt redzes loku.

Šīm lasītāju grupām formulāru analīzi izdara 2 reizes gadā. Pēc tās var secināt, kā un ko lasa katrs individuāli, un ko lasa visa grupa kopumā. Jauniešiem tiek organizēti dažādi tematiski pasākumi. Šai darbā iznāk sadarbība ar pilsētas komjaunatnes organizāciju. Jauniešu grupai, kuriem nav speciālas izglītības, Rūjienas pilsētas bibliotēkas darbinieki sastāda literatūras sarakstus, un sniedz individuālo informāciju. Lai jauniešus informētu par jaunienākušo literatūru, tiek sastādīti bibliogrāfiskie saraksti un izliktas jauno grāmatu izstādes. Jāpiezīmē, ka visās rajona bibliotēkās tiek izliktas izstādes "Jaunās grāmatas", vai arī organizētas jauno grāmatu dienas.

PSKP 26. kongresa materiāli, kā arī jaunākie partijas un valdības lēmumi apliecina, ka aizvien īpašas gādības lokā atrodas jaunā paaudze. Kā katru gadu, arī 1981. gadā Jeru ciema, Valmieras ciema 1. un 2. bibliotēkas organizēja jauniešiem pārgājienus pa kaujas slavas vietām, notika tikšanās ar kara veterāniem, līdz ar to veicinot jauniešos patriotisma un internacionālisma jūtu veidošanos. Tā Valmieras ciema 1. bibliotēka kopā ar klubu organizēja tematisku pēcpusdienu "Lai miljons citiem būtu dzīvot ļauts". Tā bija labi organizēta LTK veterānu un skolu jaunatnes tikšanās. LTK dalībniekus uzrunāja un sveica p/s "Valmiera" partijas sekretāre S. Batusova. No LTK dalībnieku vidus atmiņu stāstījumu risināja R. Āboliņa. Valmieras c. 1. bibliotēka kluba telpās bija izlikusi plašu

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

literatūras izstādi ar nosaukumu "Lai miljons citiem būtu dzīvot ļauts", kā arī palīdzēja atlasīt materiālu literārajai montāžai.

Daudz darba jauniešu komunistiskajā audzināšanā ir ieguldījusi Vecates ciema 2. bibliotēkas vadītāja. Izstādes, tematiskas pēcpusdienas, konkursi palīdz ciema jauniešiem padziļināt savas zināšanas, ņemt aktīvu līdźdalību pasākumu organizēšanā, paplašināt redzes loku. Kā vienu no pasākumiem varētu minēt literāro viktorīnu "Aleksandram Fadejevam – 80", kas tika organizēta 1981. gada decembrī.

Rajona bibliotēkas daudz dara jauniešu idejiski politiskajā, tiesiskajā un estētiskajā audzināšanā, kā arī jauniešu profesionālās orientācijas jomā. Regulāri tiek izliktas izstādes, nolasīti literatūras apskati, rīkoti tematiski pasākumi, organizēti disputi un pārrunas, ar 1981. gada 1. jūniju sākās konkurss "Tūrisms un jaunatne". Rajona bibliotēkas iesūtīja darba plānus, kuros iekļauti paredzētie pasākumi. Mēnešu atskaitēs bieži redzam tos pasākumus, kuri domāti konkursam. Konkurss noslēgsies 1982. gada 1. jūnijā.

1982. gadā bibliotēkām savos plānos būs obligāti jāiekļauj darbs ar jaunatni, kurā atspoguļosies gan darbs, kas veikts jauniešus iesaistot par lasītājiem, gan speciāli jauniešiem organizēti masu pasākumi un izstādes, gan sadarbība ar komjaunatnes organizācijām un skolām.

Zinātņu nozaru literatūras propaganda.

Zinātņu nozaru literatūras propagandai bibliotēka darbinieki pievērš īpašu uzmanību, jo ir jāpanāk, lai paralēli daiļliteratūrai, uz kuras lasīšanu īpaši neviens nav jānudina, lasītāji izvēlētos savām interesēm, specialitātei atbilstošu nozaru literatūru. Grāmatu izsniegums 1981. gadā, salīdzinot ar 1980. gadu, ir palielinājies šādās zinātņu nozarēs: sabiedriski politiskā +1864, dabaszinātņu, medicīnas un ģeogrāfijas +1219, tehnikas +1408, lauksaimniecības +807, valodniecības un literatūrzinātnes +355, pirmsskolas vecuma bērnu literatūra +5919. Literatūras izsniegums ir samazinājies sporta un māksla literatūrā – 828, kā arī daiļliteratūrā – 3062.

Centrālie šā gada notikumi bija LKP23. un PSKP 26. kongresi. Kongresu sagaidīšanai un materiālu propagandai bija veltītas daudzas izstādes, pārrunas, tikšanās un tematiski pasākumi. Tas viss pastiprināja sabiedriski politiskās literatūras popularizēšanu.

Sabiedriski politiskās literatūras propaganda.

1981. gada sākumā ritēja spraigs darbs, lai godam sagaidītu LKP 23. un PSKP 26. kongresus. Pēc kongresiem sākās to materiālu propaganda, tika organizētas tikšanās ar kongresu delegātiem. Veidoja izstādes, kas norādīja uz 10. piecgades sasniegumiem un 11. piecgades uzdevumiem. Sākās aktīvs darbs, lai visā pilnībā parādītu PSKP 26. kongresa lēmumu īstenošanos dzīvē. Tika sastādīti kongresu materiālu propagandas plāni 11. piecgades pirmajiem diviem gadiem. Lielu palīdzību sniedza diezgan ilgi gaidītie V. Lāča LPSR Valsts bibliotēkas izdotie metodiskie norādījumi

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

un bibliogrāfiskie saraksti "PSKP 26 kongresa lēmums dzīvē". Tie gan iznāca mazliet par vēlu, lai palīdzētu plānu sastādīšanā, bet tagad tie sniedz lielu palīdzību un atsauksmes no bibliotekāru puses ir pozitīvas.

Izvērtējot pilsētu un ciemu bibliotēku paveikto darbu kongresu materiālu propagandā, jāatzīmē, ka vismērķtiecīgāk darbu ir veikušas Rūjienas un Mazsalacas pilsētu bibliotēkas, no ciemu bibliotēkām – Matīšu ciema, Vecates ciema 1., Valmieras ciema 1. un 2., Brenguļu ciema 2. un Rencēnu ciema 1. bibliotēka.

Mazsalacas pilsētas bibliotēkas kolektīvs uzņēmās paaugstinātas saistības darba rādītāju kāpināšanai. "Par godu kongresam" – tā saucās kartotēka, kurā tika sakopoti svarīgākie dati un notikumi pirmskongresa dienās. Kongresa dienās tika aizsākts izstāžu cikls ar nosaukumu "Ticam mēs partijai, ticam mēs nākotnei", kā arī nolasīts apskats "Studēsim PSKP 26. kongresa materiālus", iekārtoja arī kartotēku un izveidoja literatūras sarakstus ar šādu nosaukumu. Izstāžu cikls turpinājās visu 1981. gadu un regulāri tika papildināta kartotēka.

Savukārt, Rūjienas pilsētas bibliotēka PSKP 26. kongresa lēmumu propagandai organizēja literatūras skati "Partijas plānu diženums iedvesmo", kura daļās 6 daļās: 1) PSKP lēmumus dzīvē, 2) kad sacensība rit spraigi, 3) kvalitāti katrā darbā, 4) pirmrindas pieredze iedvesmo, 5) piegades soļi, 6) aug cilvēks laikam līdzī. Tika izveidota kartotēka "Partijas plāni – tautas plāni", izlika literatūras izstādi "Jaunatne – mūsu nākotne", kurā atspoguļoja literatūru par jauniešu darbu vissavienības triecienceltnēs, kā arī ekonomikas pamatnozārēs. Pilsētas izpilddomērijā deputātu sanāksmē tika noorganizēts tematisks pasākums "Dzejnieks un laiks". Pasākumā tika iekļauts literatūras apskats "Latvijas PSR dzejnieku devums ienākot 11. piecgadē", kā arī literatūras izstāde.

Cienu bibliotēkas izstāžu, literatūras apskatu un pārrunu skaita ziņā nebūt neatpaliek no pilsētu bibliotēkām un daudzām šis skaits ir lielāks, tomēr daudzās ciemu bibliotēkās trūkst mērķtiecības, tiek organizētas atsevišķas izstādes, cenšas izvairīties no izstāžu ciklu veidošanas. Viena no tādām ciemu bibliotēkām, kur visai pārdomāti ir veikta kongresa materiālu propaganda ir Vecates ciema 1. bibliotēka. PSKP 26. kongresa materiālu popularizēšanai tika izveidots izstāžu cikls "PSKP 26. kongresa lēmumus – dzīvē". Cikla izstādes tika mainītas vienu reizi mēnesī un tur ietilpa tādas izstādes kā "PSKP 26. kongresa vēsturiskā nozīme", "PSKP – vadošais spēks komunisma celtniecībā", "PSKP ekonomiskās politikas pamatuzdevumus" u.c.

Daudzpusīgu informāciju saviem lasītājiem varēja sniegt Rencēnu ciema 1. bibliotēkā izveidotās izstādes: "No kongresa līdz kongresam", "LKP 23. kongresā", "Apgūt un īstenot PSKP 26. kongresa lēmumus", "Tautas labklājība – partijas darbības augstākais mērķis", "PSKP starptautiskā politika", "Mūsu mērķis – miers un sabiedrība" u.c.

Bibliotēka palīdzēja organizēt arī dažādas tematiskas pēcpusdienas, pārrunas ar lauku darbaļaudīm, iepazīstinot viņus ar PSKP 26. kongresa lēmumiem. Vairākus šādus pasākumus ir palīdzējusi veidot Brenguļu ciema 2. bibliotēkas bibliotekāre. Piemēram, tematisku pēcpusdienu "Lauksaimniecības darbinieki apspriež pamatvirzienu projektu". To organizēja kolhoza "Vārpa" galvenie speciālisti kopā ar nozaru vadītājiem un ciema padomes deputātiem. Bibliotēka palīdzēja

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

ar literatūras sagādi, izliekot grāmatas un laikrakstus izstādē. Sarīkojumā piedalījās 64 dalībnieki. Bibliotekāre piedalījās arī zāles noformēšanā. Brenguļu ciema 2. bibliotēka ir piedalījusies vēl šādā tematiskā pēcpusdienā "11. piegades robežlīnijas", pārrunās "Ja esi deputāts" un "PSKP 26. kongresa lēmums dzīvē".

Rajona bibliotēkas speciālo informāciju pedagogiem un politinformatoriem, kuri interesējās par kongresa materiāliem.

Valmieras rajona bibliotēkas vēl propagandēja sabiedriski politisko literatūru par šādiem jautājumiem: "9. maijs – Uzvaras diena", "7. oktobris – PSRS Konstitūcijas diena", "7. novembris – LOSR 64. gadadiena" u.c.

Valmieras rajona pilsētu un ciemu bibliotēkas PSRS 60. gadadienu sagaidīs ar dažādām literatūras propagandas formām, popularizējot materiālus, kādi ir mūsu bibliotēku fondos. "PSRS 60. gadadienai – 60 trieciendarba nedēļas". Šīs būs pārdomu un atziņu nedēļas, kad rezumēsīm PSRS tautu saimnieciskās, sociālās un kultūras dzīves ieguvumus. (Cīņa, 1981.g.10.11.)

Literatūras apskati un izstādes, pārrunas un tematiskas pēcpusdienas, tikšanās ar atsevišķu profesiju pārstāvjiem, ar LTK, kongresu, rūpniecības un lauksaimniecības uzņēmumu un saimniecību pirmrindniekiem, stāstījumi par ceļojumu iespaidiem. Tas viss palīdzēs iepazīties lasītājiem un interesantiem, gan ar visu Padomju Savienības republiku un autonomo apgabalu kultūras, literāro dzīvi, gan ar PSRS tautu vēsturi un republiku saimniecības, kultūras attīstības nākotnes perspektīvām.

Šis pasākumu komplekss sākās ar 9.11.81. ar KPFSR veltīto nedēļu. Tai sekoja piegades triecienceltnēm un kaujai pie Maskavas 40. gadskārtai veltītās nedēļas. Visas tās guva atbalsi no kā izstāde "Par Maskavu, Minsku un Rīgu", Valmieras ciema 1. bibliotēkā "Aiz mums Maskava" u.c. Rajona bibliotēkās bija pasākumi, kas tika veltīti Ukrainas un Baltkrievijas PSR. Valmieras rajona centrālā bibliotēka organizēja tematisku pasākumu "Padomju Ukrainas un Baltkrievijas autoru devums PSRS tautu literatūrā". Mazsalacas pilsētas bibliotēka sagatavoja radioraidījumam literatūras apskatu "Labākais no ukraiņu un baltkrievu literatūras". "Iepazīsim brālīgo republiku – Ukrainu" – ar šādu nosaukumu Valmieras rajona bērnu bibliotēka veidoja stāstījumu 2. – 3. – klašu skolēniem, kuru papildināja izstāde. Dažādi pasākumi notika arī citās rajona bibliotēkās.

Juridiskās literatūras propaganda.

Šogad iznāca vairāki lēmumi, kurus realizējot plaši bija jāpropagandē juridiskā literatūra. Tā tika popularizēta vairākos aspektos: cīņa pret nepilngadīgo pārkāpumiem, cīņa pret alkohola lietošanu, par sabiedriskās kārtības nostiprināšanu. Juridiskās literatūras propaganda guva plašu atbalsi bibliotēku vidū. Kā vienas no aktīvākajām juridiskās literatūras propagandētājam bija Zilaiskalna ciemata bibliotēka. Šeit tika izliktas izstādes "Likums tavā dzīvē", "Mirkļi ģimenes spogulī", noorganizēti literatūras apskati "Tēva loma bērnu audzināšanā ģimenē", "Tev par likumu", ar jauniem materiāliem regulāri tiek papildināta lielā izstāde "Cilvēks. Likums. Morāle." No šīs izstādes lasītājiem

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

tika izsniegtas 149 grāmatas. Interesantas juridiskās literatūras izstādes, literatūras apskatus saviem lasītājiem piedāvāja Naukšēnu ciema 2. bibliotēka – “Noziegumu novērst – katra apzinīga padomju pilsoņa pienākums”. Naukšēnu ciema 1. bibliotēka tika izlikta izstādes “Cīņa pret jauniešiem – likuma pārkāpējiem – viens no grūtākajiem audzināšanas jautājumiem”, “Audzināsim jauniešos pareizu attieksmi pret darbu”. Rūjienas pilsētas bibliotēka organizēja pārrunas ar vidusskolēniem “zināt, saprast, izpildīt likumu”. Pārrunā tika izskaidrots, kā rodas likumi, kā intereses tie pilda. Pārrunā izmantoja A.Vaksberga grāmatu “Drīkst, nedrīkst” un Ē.Stroda darbu “Kad atnāk ģitārista vecums” u.c. Vēl Rūjienas pilsētas bibliotēkā tika organizētas izstādes “Kustības drošības sardzē”, kurā izmantoja literatūru par ceļu satiksmes notikumiem, to neievērošanas sekām un izstāžu cikls “Lai nebūtu konflikta ar likumu”. Šā cikla izstādēs tika izmantotas grāmatas par juridiskiem jautājumiem, kā arī grāmatas no sērijām “Cilvēks un likums”, “Mūsu dzīves pamatlikums”.

Ateistiskās un dabaszinātņu literatūras propaganda.

1981. gada pēdējo divu mēnešu darbs tika plānots ar izteiktu antireliģiskās literatūras propagandas pastiprināšanu. Gan pilsētu, gan ciemu bibliotēkās tiek organizēti pasākumi un izlikta izstādes ar antireliģisku ievirzi. Jāatzīmē, ka 1981. gadā iznāca metodisko un bibliogrāfisko materiālu krājums “Cilvēki un dievi”, kas sniedza lielu palīdzību šī jautājuma risināšanā. Matīšu ciema, Kauguru ciema 1., Brenguļu ciema 1. u.c. bibliotēkas izlika literatūras izstādes un nolasīja apskatus par tēmu “Cilvēki un dievi”. Mazsalacas pilsētas bibliotēkas darbinieces nolasīja politpulciņa klausītājiem apskatu par attiecīgo tēmu. Bibliotēkā iekārtots zinātniskā ateisma propagandas stūrtis. Vaidavas ciema bibliotēka saviem lasītājiem izlika izstādes “Daiļliteratūra cīņā pret baznīcas ideoloģiju” un “Cilvēks, morāle, reliģija”. Vēl kā interesantākās un materialiem bagātākās varētu atzīmēt Kauguru ciema 1. bibliotēkā izlikto izstādi “Brīnumu meklējot”, Rencēnu ciema 1. bibliotēkā “Domas par ticību un neticību”, Lodes ciema bibliotēkā “Lai vecās ēnas gaist...”, “Cilvēks, laikmets, reliģija”. Interesantu literatūras apskatu nolasīja Valmieras ciema 2. bibliotēkas vadītāja. Literatūras apskata nosaukums – “Lai maldugunis zūd”

Dabas aizsardzības problēma pēdējos gados kļūst aizvien aktuālāka. Tāpēc arī bibliotēkas īpašu vērtību velta dabas zinātņu literatūras propagandai. Tiek iekārtotas literatūras izstādes: Mazsalacas pilsētas bibliotēkā “Mēs dabai – daba mums”, “Jaunākais dabaszinātņu jomā”, Rūjienas pilsētas bibliotēkā “Meža bagātības jūsu galdam”, “Apkārtējās vides aizsardzības sardzē”, Brenguļu ciema 2. bibliotēkā “Pazīsti aizsargājamus augus un dzīvniekus”, “Gaujas nacionālais parks”, Kocēnu ciema 1. bibliotēkā tika nolasītā lekcija “Daba bērnu audzinātāja un draugs” no cikla “Skola un ģimene”.

Lauksaimniecības literatūras propaganda.

11.piecgadē lauksaimniecībā jānodrošina stabila agrorūpnieciskā kompleksa attīstība, kuras uzdevums ir nodrošināt mūsu zemi ar pārtiku un lauksaimnieciskajām izejvielām. Rajona bibliotēkās lauksaimniecības literatūras propagandai ierāda ievērojamu vietu. Bibliotēkās veic darbu ar lauksaimniecības speciālistiem, rīko tiem īpašas informācijas dienas, izliek aktuālas literatūras

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

izstādes, lasa literatūras apskatus lopkopju, mehanizatoru u.c. auditorijām viņu ražošanas sanāksmes. Izstādēs ietvertie jautājumi skar lauksaimniecības attīstībai dotos virzienus 11. piecgadē, pārtikas programmas īstenošana dzīvē, pirmrindas saimniecību un darbinieku paveiktais, atsedz attiecīgā gadalaika aktualitātes (Valmieras ciema 1. bibliotēkā "uzmanību lopu ziemošanai", "Ko sēsi to pļausi", "Raža – 81", Rencēnu ciema 1. bibliotēkā "Raža mūsu rūpju lokā", "Lauku darbos organizētību un kvalitāti", Vaidavas ciema bibliotēkā "Pavasara darbi rudens ražai" u.c.)

Kā jau tika minēts bibliotēku darbinieces bieži organizēja apskatus un pārrunas ražošanas kolektīvos. Piemēram, Vaidavas ciema bibliotēkārē mehanizatoriem ir nolasījusi lauksaimniecības literatūras apskatu, Brenguļu ciema 2. bibliotēkas bibliotēkārē nolasījusi literatūras apskatu "Lopkopējas, cīnieties par piena izslaukumu kāpināšanu." Mazsalacas pilsētas bibliotēka lauksaimniecības literatūru propagandē darba darītājiem kolhoznieku sanāksmēs tuvējās saimniecībās. Piemēram, ir nolasīts apskats "Tehnikai savlaicīgu remontu". Savukārt Vīlpulka ciema bibliotēka paralēli literatūras izstādēm ir nolasījusi 5 lekcijas. Piemēram, "11. piecgades uzdevumi lauksaimniecībā", "Puķu audzēšana un to kopšana" u.c. Sastādījusi 3 literatūras sarakstus, izveidojusi vairākas diagrammas par pavasara sēju, lopbarības sagatavošanu, kā arī nolasījusi 3 literatūras apskatus.

Cienu bibliotēkas katru gadu ņem aktīvu dalību dažādos tematiskos pasākumos, kuri domāti lauku darba darītājiem, labāko darbinieku godināšanai. Šos pasākumus interesantus un daudzveidīgus prot veidot Vecates ciemā, kur savu palīdzību vienmēr sniedz Vecates ciema 1. un 2. bibliotēkas darbinieces.

Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, lauksaimniecības literatūras izsniegums ir audzis par 807 vienībām.

Dažas cienu bibliotēkas, piemēram, Vaidavas un Lodes ciema bibliotēkas ir neapmierinātas ar to, ka atsevišķu grāmatu nepietiekamā eksemplāru skaita dēļ nevar kāpināt lauksaimniecības literatūras izsniegumu. Vaidavas ciema bibliotēka literatūras izsnieguma samazināšanos šai nozarē izskaidro ar to, ka par maz varējuši izsniegt literatūru par kažokādu zvēru kopšanu un barošanu (1 eks.), kā arī par ēku apkārtnes izveidošanu un apzaļumošanu. Vairākas Valmieras rajona bibliotēkas 1981. gadā pieprasīja literatūru par nūtriju audzēšanu, kas pēdējā laikā kļuvusi ļoti populāra. Bet tā kā pa visu rajonu ir tikai daži eksemplāri, tad dabiski visus pieprasījumus cienu bibliotēkas uzreiz apmierināt nevarēja. Taču tas nebūt nenozīmē, ka tikai šīs vienas grāmatas trūkuma dēļ visam lauksaimniecības literatūras izsniegumam strauji jāsamazinās. Ir jāizdomā paņēmieni, kā lasītājus vairāk piesaistīt lauksaimniecības literatūras izmantošanai gan savu profesionālo zināšanu paplašināšanai, gan interešu pilnveidošanai.

Tehniskās literatūras propaganda.

Tehniskās literatūras izsniegums rajonā kopumā, sastāda 3,9% no kopējā literatūras izsnieguma. Salīdzinot ar citu nozaru literatūras izsniegumu arī cienu bibliotēkās ir visai neliels. Tehniskos literatūru izmanto organizējot derīgo padomu stundas, izstādes "To vari arī tu" (Mazsalacas pilsētas

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

bibliotēka), "Mode 81.", "Lauku ciemati šodien un nākotnē" (Matīšu ciema bibliotēka), "Ceļu ābece" (ceļu satiksmes noteikumi) – Zilaiskalna ciemata bibliotēkā.

Ik gadu aprīļa sākumā tiek izveidotas izstādes, kas veltītas kosmonautikas dienai. Tajās parasti iekļauj literatūru par pirmajiem lidotājiem – kosmonautiem, par kosmonautikas sasniegumiem un nākotnes iecerēm.

Par kosmonautikas tēmu savās izstādēs lasītājus informē Mazsalacas pilsētas bibliotēka – "Kosmiskie lidojumi turpinās", Zilaiskalna ciemata bibliotēkā – "Viņš bija pirmais", Naukšēnu ciema 1. bibliotēkā – "12. aprīlis- kosmonautikas diena" u.c.

Bibliotēkas organizē arī tehniskās literatūras apskatus. Naukšēnu ciema 1. bibliotēka ar literatūru par siena miltu un siena ražošanas tehniku iepazīstināja 55 lauksaimniecības speciālistus un mehанизatorus literatūras apskatā "Tehnika – galvenais faktors siena un siena miltu ražošanā".

Propagandējot tehnisko literatūru bibliotēkas pievēršas visdažādākajiem jautājumiem. Tā Jeru ciema bibliotēkā tika izlikta izstāde "Jaunākais autovadītājiem", "Grāmata jaunajam kombainierim", Lodes ciema bibliotēkā "Tehniku kaujas gatavībā", "Ar tehniku uz tu", Mazsalacas pilsētas bibliotēkā "Telpu remontu veiks pašu spēkiem", "To vari arī tu".

Tomēr jāsecina, ka tehniskās literatūras propagandai bibliotēkas nepievērš pietiekamu uzmanību. Būtu nepieciešams vairāk iet pie ražošanas kolektīviem ar tehniskās literatūras apskatiem un izlikt vairāk tehniskās literatūras izstādes.

Medicīnas literatūras propaganda.

Ik gadu rajona bibliotēkas pievēršas medicīnas literatūras propagandai, izvēloties dažādus aspektus, kādos to parādīt. Literatūras propagandai ciema bibliotēkas bieži izmanto izstādes, apskatus, kā arī lūdz talkā lektorus.

1981. gadā turpinājās vairāku 1980. gadā iesākto lēmumu izvešana dzīvē: par demogrāfiskā stāvokļa uzlabošanu Mazsalacas pilsētas bibliotēkā pārrunas, literatūras apskats "Par stipru un veselīgu ģimeni", Zilaiskalna ciemata bibliotēka organizēja literatūras apskatu skolā vecāku – tēvu sanāsmē "Tēva loma bērnu audzināšanā ģimenē", Naukšēnu ciema 1. bibliotēkā literatūras izstāde "Bērns ir ģimenes laime", Vaidavas ciema bibliotēka literatūras izstāde "Būt sievietei, mātei – tas skan lepni" u.c.

1981. gadā turpinājās pretalkohola literatūras izstāžu veidošana. Mazsalacas pilsētas bibliotēkā tika izlikta izstāde "Alkohols un nikotīns – veselības ienaidnieks", Rencēnu ciema 2. bibliotēkā literatūras izstāde "Glāzītes cena", Lodes ciema bibliotēkā literatūras izstāde "Nodzer prātu, nodzer godu, nodzer daiļu augumiņu" u.c.

Smēķēšana tā ir 20. gadsimta nelaime. Nekad tā vēl nav skārusi tik lielu cilvēces daļu kā pašreiz, tāpēc cīņa pret to ir ļoti aktuāla. Zinātniski ir pierādījuši, ka tabakas izstrādājumu lietošanai ir tiešs sakars ar cilvēka veselību, jo tā mēdz būt par ierosinātāju daudzām slimībām. Lai gūtu panākumus smēķēšanas apkarošanā, par to ir jārunā pēc iespējas vairāk. Pēdējos gados tiek izdotas gan brošūras, gan presē tiek publicēti daudzi materiāli, kas aicina cīnīties pret smēķēšanu, it īpaši, ja tas

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

tiek darīts sabiedriskās vietās. Tiek publicēti materiāli gan par tabakas izplatības vēsturi, tabakas ķīmisko sastāvu un kaitīgo iedarbību uz cilvēka organismu, tiek atklātas tās slimības, kuras izraisa tabakas izstrādājumu lietošana, tiek runāts un rakstīts par tabakas dūmu kaitīgumu sievietēm un bērniem. Parādās materiāli, kuros ir ieteikumi, kā atbrīvoties no šī kaitīgā ieraduma. Smēķēšana ir kļuvusi ne tikai par medicīnisku bet arī par sociālu problēmu. Mūsu valstī šim jautājumam pievērš arvien lielāku uzmanību. 1980. gadu Vispasaules veselības aizsardzības organizācija izsludināja par cīņas gadu pret smēķēšanu. 1980. gada septembra beigās LKP CK un LPSR Ministru padome izdeva lēmumu "Par pasākumiem smēķēšanas apkarošanā". 1981. gada sākumā Valmieras rajona Partijas Komiteja un Izpildu komiteja izdeva lēmumu "Par cīņu pret smēķēšanu". Rajona bibliotēkās šis lēmums guva lielu atsaucību. Jau pirms lēmums izdošanas rajona bibliotēkās notika gan pārrunas, gan tika izliktas attiecīgās literatūras izstādes, kas propagandētu smēķēšanas kaitīgumu un norādītu paņēmienus, ar kādiem varētu atbrīvoties no šī netikuma. Kocēnu ciema 1. bibliotēka izveidoja literatūras izstādi "Māmiņ, nesmēķē", Ķoņu ciema bibliotēka – "Alkoholisms un smēķēšana – sabiedrības ļaunums", Mazsalacas pilsētas bibliotēkā literatūras izstāde un medicīnas literatūras apskats par alkohola lietošanas un smēķēšanas kaitīgumu "Veselības sardzē", "Veselības un darba ienaidnieki".

Mākslas un sporta literatūras propaganda.

Nu jau vairākus gadus Valmierā plaši atzīmē Teātra dienas martā, Mākslas dienas aprīlī. Ik gadus kādam no ievērojamiem mūsu skatuves māksliniekiem vai komponistiem, vai tēlotājas mākslas pārstāvjiem ir jubilejas. Šie notikumi izraisa atbalsi arī pilsētu un ciemu bibliotēku dzīvē. Savu jubileju 1981. gadā svinēja Gunārs Cilinskis, Hermanis Vazdiks, Velta Skurstene, Arnolds Liniņš, Antra Liedskalniņa u.c. Mākslinieku jubileju reizēs bibliotēku apmeklētāji varēja iepazīties ar literatūru, kas vēsta par aktieru bērnību, skolas gadiem un skatuves gaitām. Izstādes tika veltītas arī komponistiem J. Ivanovam (Kauguru c.2.), Jurjānu Andrejam (Lodes c., Matīšu c., Rencēnu c.1.u.c.), baletmeistaram A.Lembergam (Kocēnu c.1.), tēlniecei L. Davidovai - Medenei (Rencēnu c.2.) u.c.

Mākslas un sporta literatūras izsniegums kopumā ir samazinājies par 828 vienībām. Tas izskaidrojams ar to, ka pēc 1980. gada olimpiādes sporta literatūras propagandā iestājies zināms atslābums. Šogad galveno uzmanību bibliotēkas veltīja GDA 50. gadskārtai (Mazsalacas pilsētas b-kā, Ramatas c., Rencēnu c.1., Valmieras c.1.,2.).

Otrs galvenais notikums uz ko orientējās, propagandējot sporta literatūru, bija izsludinātais konkurss "Tūrisms un jaunatne". Rūjienas pilsētas bibliotēkā, Rencēnu ciema 1. bibliotēkā veidoja izstādes "Tūrisms – labākā atpūta" un "Sports – veselībai", Dikļu ciema 2. bibliotēkā – "Kad pienāk atvaļinājums". Arī citas bibliotēkas aktīvi iekļāvās konkursa gaitā.

Pārējās literatūras propaganda.

Ģeogrāfijas, literatūras zinātnes nozaru literatūra nav guvusi īpašu ievērību ne no bibliotēku darbinieku, ne no lasītāju pases. Lai gan valodniecības un literatūras zinātnes izsniegums ir

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads
 pieaudzis par 355 vienībām, tomēr procentuālais izniegums ir visai zems – 2,4%. Bibliotēku darbiniekiem vajadzētu pievērst lielāku uzmanību šo literatūras nozaru propagandai.

Daiļliteratūras propaganda.

1981.vgadā daiļliteratūras izniegums rajona pilsētu un ciemu bibliotēkās bija vislielākais citu literatūras nozaru veida (55%). Salīdzinot ar iepriekšējo gadu daiļliteratūras izniegums ir samazinājies par 3062 vienībām.

Daiļliteratūras izniegums.

Bibliotēkas	1980.g.	1981.g.	Izmaiņas
Pilsētu	165 579	168 780	+3021
Ciemu	120 375	114 112	-6243
Rajona kopumā	285 954	282 892	-3242

Daiļliteratūras propagandai pievērsušās visas rajona bibliotēkas. 3242 vienību kritums, ka bibliotēkas savu darbu ir slikti veikušas. Šie mīnusi Dikļu ciema 1. un Skaņkalnes ciemu bibliotēku darba traucējumu dēļ.

Daiļliteratūras propagandai tika izmantotas visdažādākās literatūras propagandas formas: izstādes, pārrunas, disputi, literatūras apstati un literārās tiesas. 1981. gada bija bagāts ar daudzām LPSR, PSRS un ārzemju rakstnieku jubilejām. Izstādes un literatūras apskati tika veltīti J. Grotam, M. Birzem, J.Ezeriņam, A.Brūklenājam, A.Pumpuram, A.Grigulim, A.Čakam, Stefanam Cveigam, A.Fadejevam, Ivanam Franko, Bernardam Šovam.

Plašu daiļliteratūras propagandas darbu veica Rūjienas un Mazsalacas pilsētu bibliotēkas. Rūjienas pilsētas bibliotēka organizēja literāru pēcpusdienu, atzīmējot J.Grota jubileju "Dzejniek, augtāk dziesmu svied". Pasākums notika sabiedriskās ēdināšanu uzņēmumā. Tika lasīta J.Grota dzeja, kā arī sniegts ieskats dzejnieka dzīves lappusēs. Vidusskolas 11. klasēm notika dispuks par A.Brodeles darbu "Tas ir mans laiks". Savukārt Rūjienas vidusskolas 10. klasē notika dispuks par P.Rozīša grāmatu "Valmieras puikas". Rūjienas pilsētas bibliotēkas darbinieces atzīst, ka viens no patreiz populārākajiem krievu padomju autoriem ir V. Rasputins. Tāpēc tika organizēta lasītāju neklātienas konference par viņa darbu "Dzīve un atceries". Šādā veidā tika mēģināts pievērst lasītāju uzmanību domām par tādām cilvēku savstarpējo attiecību un morāles problēmām kā labestību, cilvēciskumu un pienākuma apziņu. Rūjienas pilsētas bibliotēka 1980. gada beigās sagatavoja literāro tiesu pēc D. Zigmontes romāna "Dižpurva dzērves". 1981. gadā ar to uzstājās trīs reizes dažādos pilsētas uzņēmumos. Šajos pasākumos kopējais apmeklējums bija – 142.

Mazsalacas pilsētas bibliotēkas daiļliteratūras propagandai bez izstādēm izmantoja literatūras apskatus, kuri tika nolasīti vidusskolas radiomezгла radiomezгла raidījumos: "Jānis Grots un viņa daiļrades īpatnības", "A.Čaka – 80" u.c. Savukārt kinoteātrī pirms dokumentālās filmas "E.Kauliņa

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

pēdējie svētki” demonstrējuma bibliotēkas darbinieki iepazīstināja skatītājus ar P.Bauga darbu “Kad migla krīt”. Fragmentus no šīs grāmatas palīdzēja uzvest kultūras nama praktikanti – RKDT studenti. Gada nogalē notika lasītāju neklātienas konference par krievu padomju rakstnieka A.Aleksina grāmatu “Trešais piektajā rindā”.

Literāro tiesu kopā ar skolas bibliotēku 1981. gada aprīlī noorganizēja Rencēnu ciema 1. bibliotēka par E.Rauda grāmatu “Lidojošie šķīvji”, kā arī veica pārrunas ražošanas kolektīvos par tēmu “Laimi ne tikai sev, bet arī citiem” (par sieviešu tēliem latviešu padomju proza). Daiļliteratūras propagandā palīdzēja arī literārās pēcpusdienas “Lasi, domā, vērtē” un “Neatpalikt no dzīves” (M.Birzem – 60).

M.Birzes, kā jau novadnieka, jubileja rajona bibliotēkās izraisīja plašu rezonansi. Dažādi pasākumi notika Rūjienas pilsētas, Brenguļu ciema 2., Vaidavas ciema, Kauguru ciema 2., Vecates ciema 2. u.c. bibliotēkās. Piemēram, Vecates ciema 1. bibliotēka rīkoto literāru vakaru “M.Birzem – 60”, kurā piedalījās 60 apmeklētāji. Šī vakara apmeklētāji tika iepazīstināti ar M.Birzes biogrāfiju, ar viņa darbību publicistikā un daiļrades lappusēm. Vakaru papildināja grāmatu izstāde ar tādu pašu nosaukumu (izsniegums no izstādes 21 grāmata).

Raiņa dienas – Dzejas dienas – tie ir svētki, kas mūsu republikā ir jau kļuvuši par tradīciju. Tematisku vakaru “...un ir tas laiks, kad nākam mēs pie Raiņa” Dzejas dienām veltītu palīdzēja organizēt Matīšu ciema bibliotēka. Dzejas vakars notika Matīšu ciema kultūras namā. Organizējot šo pasākumu, uzdevums bija iepazīstināt klausītājus ar 1981. gadā izdotiem latviešu padomju dzejnieku darbiem. Organizatoriskā darba veikšanā piedalījās bibliotēkas padome. Lasītājiem tika izsūtīti ielūgumi un lūgums sakārtot vienu kompozīciju pēc dzejoļu krājumu nosaukumiem. Uz to atsaucās daudzi dzejas cienītāji. Vairākas ziedu kompozīcijas tika veltītās A.Krūkļa dzejoļu krājumiem “Caur zilu mūža dzeju”, V.Belševicas “Kamolā tinēja”, J.Sirimbārža “Sešas pagales manā pavardā” u.c. dzejas vakars iesākās ar bibliotēkāres stāstījumu par dzejas dienu norisi republikā, stāstījumā tika izmantota dzejnieku izteiktās domas par šiem sarīkojumiem. Dzejas vakarā tika izmantotas C.Dineres, L.Brieža, A.Baltvilka, O.Gūtmaņa, A.Bārdas, J.Sirimbārža, V.Belševicas un A.Krūkļa jaunākās dzejoļu grāmatas.

Savukārt Rūjienas pilsētas bibliotēka dzejas dienās organizēja literāru pēcpusdienu “Raiņa dzejas dienas”. Šai pasākumā jaunākās dzejas pasaulē ieskatu sniedza vidusskolas literatūras skolotāja. Turpmākajā pasākuma gaitā tika runāts par dzejniekiem – rūjieniešiem M.Grimmu, V.Rūju un K.Kalnieti, viņu dzīvi un daiļradi, tika lasīti viņu dzejoļi. Dzejas dienu pasākumā piedalījās 23 dzejas draugi.

Daudzus pasākumus bibliotēkas veic sadarbojoties ar citām sava reģiona ideoloģiskajām iestādēm un sabiedriskajām organizācijām, ciema un pilsētas partijas un komjaunatnes organizācijām, rajona laikraksta un radiomezģla redakcijām, kultūras namiem un klubiem. Bibliotēkas aktīvi sadarbojas arī ar skolām, organizējot vidusskolu klasēs literārās tiesas, disputus un pārrunas.

Bibliogrāfiskā uzziņu informācijas darba organizācija.

Valmieras rajona pilsētas un ciemu bibliotēkām to bibliogrāfiskajā uzziņu un informācijas darbā sniedz attiecīgās bibliotēkas uzziņu fonds kā arī alfabētiskais un sistemātiskais katalogs, kartotēkas, V.Lāču Valsts bibliotēkas izdotie bibliogrāfiskie materiāli.

1981. gadā rajonu un ciemu bibliotēkas saviem lasītājiem ir sniegušas 581 uzziņu. Visvairāk uzziņu ir sniegts Sēļu ciema bibliotēkā – 76, Valmieras ciema 2. bibliotēkā – 47, Kauguru ciema 1. bibliotēkā – 36, Naukšēnu ciema 1. bibliotēkā – 30. Rūjienas pilsētas bibliotēka ir sniegusi 86 uzziņas, bet Mazsalacas – 56.

Neviena uzziņa nav sniegta Brenguļu ciema 1. un 2. bibliotēkā. Tas izliekas diezgan neticami, ka gada laikā neviens lasītājs nav lūdzis nevienu uzziņu. Drīzāk tas izskaidrojams ar to, ka šajās bibliotēkās netiek uzskaitītas bibliogrāfiskās uzziņas.

Lasītāju informēšanai par jaunāko literatūru, rajona bibliotēkas izmanto V.Lāča Valsts bibliotēkas izdotos bibliogrāfiskos materiālus, "Preses hroniku" un biļetenu "Jaunās grāmatas". Uzziņas visvairāk pieprasīja politinformatori, skolēni un lauksaimniecības speciālisti. Bibliogrāfiskos un metodiskos materiālus izmanto kultūras iestāžu darbinieki, pedagogi un bibliotekāri masu pasākumu sagatavošanā, darbā ar lasītājiem, veidojot izstādes. Lasītāji informāciju var iegūt no alfabētiskā un sistemātiskā kataloga, kuri ir katras bibliotēkas bibliogrāfiskajā aparāta neatņemama sastāvdaļa. Rajona bibliotēkas regulāri saņem iespēstās kartītes, kas tiek iepludinātas katalogos. Ikvienā rajona bibliotēkā ir bibliogrāfisko materiālu un novadpētniecības kartotēkas, kuras ir labs palīgs lasītāju apkalpošanā. Šeit būtu vēlams savlaicīga un pēc iespējas pilnīgāka informācijas ievadīšana kartotēkās.

Individuālajam darbam ar lasītājiem ir dažādi literatūras saraksti. Literatūras sarakstus visbiežāk sastāda Rūjienas un Mazsalacas pilsētas bibliotēkas, Bērzaines ciema, Vilpulkas ciema u.c. bibliotēkas.

Veidojot izstādes, bieži tiek pievienoti bibliogrāfiskie materiāli, bet pie lielajām tematiskajām cikla izstādēm arī nelielas kartotēkas, kuras var izmantot uzziņu sniegšanai.

Galvenā uzziņu tematika 1981. gadā.

1. Vēsturiskā:

- Mūsu Valsts ģērboņi
- Latvijas pionieru organizācija 20-jos gados
- Militāru patriotiskā audzināšana
- Kā radusies nauda
- PSRS ordeņi un medaļas
- LKP VI dienas organizācijas vēsture
- PSKP 24. kongresa delegāti no Latvijas
- V.I. Ļeņina biogrāfija u.c.

1. Literārā, māksla.

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

- Par R.Blaumaņa daiļradi
 - Komponists Jurjānu Andrejs
 - Tautas dziesmas par audēju darbu
 - Par baletdejojāju G. Ulanovu
 - Par komponistu A.Kalniņu
 - Latviešu kāzu tradīcijas
 - Recenzijas par filmu "Četri meklē miljonu" u.c.
2. Dabas zinātnes, tehnika lauksaimniecība, medicīna.
 - Jaunākais padomju pediatrijā
 - Smaržvielu sintēze rūpniecībā
 3. Medicīnas attīstības vēsture Latvijā
 - Kas ir selekcija

Elektroenerģijas ražošana Latvijā 1940. un 1980. gadā. Populārākie un visvairāk izmantotie bibliogrāfiskie rādītāji šogad bija "Cilvēki un dievi" un "PSKP 26. kongresa lēmums dzīvē".

Novadpētniecības darbs.

Novadpētnieciska rakstura materiāli, kas vēsta par Valmieras rajona sabiedrisko, kultūras un saimniecisko dzīvi dažādos vēstures periodos, par ievērojamām personām, kuras savu dzīvi un darbību ir saistījušas ar šo novadu, par izciliem dabas, arhitektūras un vēstures pieminekļiem, tiek plaši izmantoti ikvienas bibliotēkas darbā.

Izveidotās izstādes bieži tiek papildinātas ar novadpētnieciska rakstura darbiem. Daudzās bibliotēkās ir izveidoti speciāli albumi mapes, kur tiek glabāti materiāli par novadu. Piemēram, Rūjienas pilsētas bibliotēka ir iekārtojusi izgriezumu mapes: - Rūjienas vēsture, izcili LKP darbinieki – mūsu novadnieki, Rūjienas izaugums, rakstnieki – mūsu novadnieki, mākslinieki – mūsu novadnieki.

Vaidavas ciema bibliotēka ir iekārtojusi albumu sava ciema iedzīvotājiem – LTK dalībniekiem, viņu atmiņu stāstījumiem.

Vecates ciema 1. bibliotēka ir izveidojuši mapi, kurā apkopoti visi raksti par Vecates ciemu un p/s "Austrumi". Sakopti arī raksti, kurus rakstījuši Vecates ciema iedzīvotāji rajona laikrakstam.

Mazsalacas pilsētas bibliotēka 1981. gadā apkopoja un noformēja mapēs materiālus, veidojot aprakstu par Mazsalacas ielām, kuras nosauktas ievērojamu revolucionāru – novadnieku vārdos. Bibliotēka turpina vākt nostāstus par novadu vēstures un dabas pieminekļiem, lai varētu iepazīstināt ar tiem ekskursantu grupas, kuras vasarā bieži vien iegriežas bibliotēkā pēc izziņām.

Visās rajona bibliotēkās ir izveidotas novadpētniecības kartotēkas. Kartotēkas regulāri tiek papildinātas ar jaunākajiem materiāliem. Ciemu bibliotēkas krāj materiālus, kas saistīti ar vietējā kolhoza vai padomju saimniecības vēsturi, par izcilākajiem darba darītājiem, kuri dzīvo un strādā

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

viņu vidū. Šis darbs labi tiek veikts Ramatas ciema, Matīšu ciema, Bērzaines ciema, Naukšēnu ciema 1. un 2., Brenguļu ciema 2. un Ipiķu ciema bibliotēkās.

Bibliotēku fondu komplektēšana un organizācija.

1981. gadā Valmieras rajona pilsētu un ciemu bibliotēku fondu komplektēšanu veica Valmieras centrālā bibliotēka, komplektēšanas un apstrādes nodaļa, piepalīdzot lasītāju apkalpošanas nodaļas vadītājam. Bibliotēkās literatūra tiek komplektēta, vadoties pēc profila kartotēkas, kā arī pēc attiecīgās bibliotēkas lasītāju skaita un lasītāju kontingenta.

Vienotā fonda lielums 1981. gadā bija 478423 vienību. Gada laikā tas ir palielinājies par 18410 vienībām jeb 3,8%. Fonda atbilstībai apkalpojamam mikrorajonam seko FION nodaļa. Šogad fonds no maz izmantotās, novecojušās, nolietotās, dubletu literatūras attīrīts 19 ciemu bibliotēkās. Fonds vēl nav attīrīts Sēļu ciema, Ķoņu ciema un Vecates ciema 2. bibliotēkā. 1981. gadā rajona bibliotēkas grāmatas ir saņēmušas atbilstoši pasūtījumiem. Ar KAN darbu bibliotēkas ir apmierinātas. Bibliotēku fondu sastāvs vairumā gadījumu ir atbilstošs. Vienīgi atsevišķām ciemu bibliotēkām (Burtnieku ciema, Vecates ciema 2., Zilaiskalna ciemata, Ipiķu ciema) Trūkst literatūras krievu valodā. Bet tā kā telpas ir šauras, tad nebūtu nepieciešamas šīm bibliotēkām komplektēt literatūru krievu valodā lielākā skaitā. Turpmākā darbā tiks pielietota tādā formā, kā krievu valodā iznākušo grāmatu kopu nosūtīšana uz šīm bibliotēkām.

Rajona bibliotēkas neapmierina fakts, kas ir saistīts ar jauno grāmatu neregulāro piegādi. Taču ar to benzīna daudzumu, kas tiek piešķirts bibliotēkas autobusa vajadzībām, nepietiek, lai veiktu regulāru grāmatu piegādi ciemu bibliotēkām. Tāpēc ir jāgaida, kamēr sakrājas vairāki grāmatu sūtījumi un tad piegādā. Taču tas krietni vien aizkavē jauna grāmatu nokļūšanu pie lasītājiem.

Darbs ar aktīvu.

Sabiedrībai piedaloties bibliotēku darbā paaugstinās bibliotēku loma ciemu sabiedriskajā dzīvē. Notiek ciešāks kontakts ar iestādēm un sabiedriskajām organizācijām. Rezultātā – palielinās lasītāju skaits un līdz ar to literatūras izsniegums. Rajona bibliotēkas atzīst, ka aktīvs ir liels palīgs dažādu pasākumu organizēšanā un saimniecisku pasākumu risināšanā. Skolēnus parasti iesaista bibliotēkās grāmatu labošanā (Rūjienas un Mazsalacas pilsētu bibliotēkās). Aktīva locekļi ņem dalību darbā ar kavētājiem un masu pasākumu organizēšanā (Rencēnu ciema 1., Vecates ciema 1., Vilpulkas ciema, Ķoņu ciema u.c. bibliotēkās). Brenguļu ciema 2. un Sēļu ciema bibliotēku aktīvistu palīdz sabiedriski politiskās literatūras propagandā, lasot lekcijas par starptautisko stāvokli un citām aktuālām problēmām. Gada sākumā bibliotēku aktīvs sastāda darba plānu visam gadam, ietverot galvenos jautājumus, kuru risināšanā būs nepieciešams aktīvistu palīdzība. Vidēji vienu reizi mēnesi

Valmieras rajona centrālās bibliotēkas statistiskā atskaite un kopsavilkums. 1981. gads

notiek bibliotēku sabiedrisko padomju sēde, kurā izskata jau padarīto un nolemj par turpmāk veicamo darbu.

Sabiedrības aktivitāte bibliotēku darbā kļūst arvien plašāka. Darbojas pārvietojamās bibliotēkas, to sabiedriskie bibliotekāri, kā arī bibliotēku sabiedriskās padomes un plaši aktīvi. Par aktīvistiem tiek iesaistīti skolotāji, lauksaimniecības speciālisti, strādnieki un kolhoznieki, skolēnu un pensionāri.

Metodiskās un bibliogrāfiskas nodaļas vadītāja: (paraksts)